

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

11.DOSSIER

LONG ROAD TO RETURN II

**Duurzame oplossingen voor
de Syrische vluchtelingen in Turkije**

INHOUD

	Inleiding	3
1.	Duurzame oplossing 1: veilige, vrijwillige en waardige terugkeer	4
1.1.	Vluchtelingen onder druk om terug te keren	5
1.1.1.	Recente ontwikkelingen in Noordoost-Syrië	5
1.1.2.	Gedwongen uitzettingen in Turkije	6
1.1.3.	De rol van de Europese Unie bij gedwongen uitzettingen	7
1.1.4.	Rol Verenigde Naties bij gedwongen uitzettingen	8
1.2.	Voorwaarden voor een veilige, vrijwillige en waardige terugkeer	9
1.2.1.	VN-criteria	9
1.2.2.	Situatie in Noord-Syrië	10
1.3.	Gevaar op <i>demographic engineering</i>	11
1.3.1.	Waarschuwing van de VN	12
2.	Duurzame oplossing 2: lokale integratie in Turkije	14
2.1.	Verblijf en bescherming	16
2.1.1.	Nieuwe Turkse asielwet	16
2.2.	Vrijheid van beweging	17
2.3.	Werk en inkomen	18
2.3.1.	Gebrek aan werkvergunningen	18
2.3.2.	Armoede en voedselzekerheid	20
2.4.	Onderwijs	20
2.4.1.	Stappen vooruit in het basisonderwijs	20
2.4.2.	Hoger onderwijs blijft pijnpunt	21
2.5.	De EU Turkey facility	22
2.5.1.	Hoge noden	22
2.5.2.	Onzekere toekomst	22
3.	Duurzame oplossing 3: hervestiging naar EU-lidstaten	24
3.1.	Toenemende noden, dalend aanbod	25
3.2.	Hervestiging naar België	26
3.2.1.	Opvangcrisis	27
3.2.2.	Gebrek aan wettelijk kader	27
4.	Conclusie en aanbevelingen	28
	Annex 1	33

Dit rapport kwam tot stand aan de hand van literatuuronderzoek, een survey bij 300 vluchtelingen in drie Turkse provincies aangevuld met interviews en focusgroepen tijdens een terreinbezoek in september en oktober 2019. Meer info over de methodologie kan u vinden op p. 32.

COLOFON

Een publicatie van 11.11.11 - December 2019

Onderzoek en redactie: Flor Didden en Willem Staes • Eindredactie: Schrijf.be

Vormgeving: Betty Bex - Metronoom • Coverfoto: © Umit Bektas - Reuters

INLEIDING

In maart 2016 ondertekenden de leden van de Europese Raad en de Turkse regering het EU-Turkey Statement. Daarin engageerde Turkije zich om te voorkomen dat irreguliere migranten de oversteek maken naar de Griekse eilanden. Mensen die de oversteek toch wagen, worden sinds dat moment teruggestuurd naar Turkije. In ruil daarvoor beloofde de Europese Unie aan Turkije 6 miljard euro voor de opvang van Syrische vluchtelingen. Via het zogenoemde een-op-eenmechanisme zou de EU bovendien voor iedere Syrische vluchteling die wordt teruggestuurd naar Turkije één Syrische vluchteling uit Turkije hervestigen naar de EU.

Vandaag vangt Turkije bijna 4 miljoen mensen op, van wie meer dan 3,6 miljoen Syrische vluchtelingen. Daarmee is Turkije al 5 jaar lang het land met de meeste vluchtelingen ter wereld. Turkije vangt bijna 4 keer zoveel Syrische vluchtelingen op als alle EU-lidstaten samen.¹

Hoewel de Turkse overheid, Turkse burgers, lokale ngo's, internationale organisaties en de Europese Unie enorme inspanningen leveren, blijft de situatie op het terrein voor de meeste Syriërs op het vlak van armoede, huisvesting, gezondheid ... erg precair. Bovendien zorgt de aanwezigheid van het grote aantal vluchtelingen in een context van economische crisis voor toenemende spanningen bij de Turkse bevolking. De Syrische vluchtelingen staan onder steeds grotere druk om terug te keren terwijl de situatie in Syrië daar niet rijp voor is. De Turkse overheid verdient erkenning voor de inspanningen die ze deed, maar dat ontslaat haar niet van haar plicht om het internationaal recht te respecteren en mensen niet terug te sturen naar een oorlogszone.

De zoektocht naar duurzame oplossingen voor de Syrische vluchtelingen in Turkije verdient alle politieke prioriteit

Met het voortduren van het Syrische conflict groeit ook het besef dat een groot aantal Syrische vluchtelingen in Turkije zal blijven. Stilaan worden stappen gezet naar de integratie van Syrische vluchtelingen in de Turkse samenleving. Hoewel deze inspanningen laat op gang komen, is het niet te laat. In sommige domeinen, zoals het onderwijs, werd grote vooruitgang geboekt. Maar Turkije kan deze uitdaging niet alleen aan. De steun van de internationale gemeenschap is onontbeerlijk.

In dit rapport gaan we op zoek naar duurzame oplossingen voor de Syrische vluchtelingen in Turkije en de rol die de EU in deze context kan spelen. Dat deze oplossingen slagen, is niet alleen van cruciaal belang voor de Syrische vluchtelingen, maar ook voor Turkije en Europa. Dit rapport volgt op het Long Road to Return-rapport van november 2018 over duurzame oplossingen voor Syrische vluchtelingen in Libanon.²

We focussen in dit rapport op de drie internationaal erkende duurzame oplossingen³ voor Syrische vluchtelingen die de Verenigde Naties promoten:

- veilige, vrijwillige en waardige terugkeer naar Syrië;
- lokale integratie in Turkije;
- hervestiging naar EU-lidstaten.

Uitgangspunt daarbij is een gedeelde internationale verantwoordelijkheid in de opvang van vluchtelingen zoals afgesproken door de lidstaten van de Verenigde Naties in de Verklaring van New York over vluchtelingen en migranten⁴ en de Global Compact for Refugees⁵.

In Europese lidstaten en België staat het belang van de opvang van vluchtelingen 'in de regio' op de politieke agenda. Aan de vooravond van het Global Refugee Forum in Genève van 17 en 18 december 2019, dat in opvolging van de Global Compact on Refugees moet leiden tot nieuwe internationale inspanningen, biedt dit rapport concrete aanbevelingen voor de EU en de lidstaten als antwoord op de grootste vluchtelingencrisis van dit moment.

Hoewel elke vluchtelingencontext uniek is, vallen uit de opvang in Turkije ook lessen te trekken voor andere situaties van langdurige ontheemding. De zoektocht naar duurzame oplossingen voor de Syrische vluchtelingen in Turkije verdient dan ook alle politieke prioriteit.

DUURZAME OPLOSSING

1

**VEILIGE,
VRIJWILLIGE
EN
WAARDIGE
TERUGKEER**

Veilige, vrijwillige en waardige terugkeer is één van de drie internationaal erkende duurzame oplossingen (durable solutions). Elke vluchteling heeft het recht om terug te keren naar zijn of haar plaats van herkomst. Tegelijk mogen vluchtelingen niet gedwongen worden om terug te keren naar een plaats waar hun leven in gevaar is.

De afgelopen maanden is er echter steeds meer sprake van gevallen van Syrische vluchtelingen die gedwongen worden om terug te keren, terwijl in Noord-Syrië niet of nauwelijks voldaan is aan de condities voor een veilige, vrijwillige en waardige terugkeer. Bovendien bestaan er ernstige risico's dat Turkije de demografische kaart in Noord-Syrië grondig wil hertekenen, en worden door Turkije gesteunde militieën beschuldigd van pogingen tot etnische zuivering.

1.1. – Vluchtelingen onder druk om terug te keren

1.1.1. Recente ontwikkelingen in Noordoost-Syrië

Op 9 oktober 2019 startte het Turkse leger, samen met extremistische pro-Turkse militieën, operatie Peace Spring om een zogenaamde *safe zone* in Noordoost-Syrië te creëren. Na een eerste staakt-het-vuren tussen Turkije en de Syrian Democratic Forces (SDF) op 18 oktober, sloten Rusland en Turkije op 22 oktober 2019 een **Memorandum of Understanding** af over een gezamenlijke aanpak in Noordoost-Syrië.

Dit Russisch-Turkse akkoord bevestigt de 'status quo' in het gebied van de Turkse operatie Peace Spring, voorziet in de onmiddellijke ontplooiing van Russische militaire politie en Syrische grenswachters aan de Turks-Syrische grens (uitgezonderd de grensgebieden die binnen operatie Peace Spring vallen), de verwijdering van Koerdische YPG-strijders uit het hele grensgebied (tot 30 km diep) binnen de 150 uur, en de uiteindelijke ontplooiing van Russisch-Turkse patrouilles in het grensgebied (uitgezonderd het gebied van operatie Peace Spring en de stad Qamishli, met een diepte van 10 km).

Punt 8 van het memorandum stipuleert ook dat *“joint efforts will be launched to facilitate the return of refugees in a safe and voluntary manner”*.⁷

De creatie van een zogenaamde Turkse *safe zone* kan er zo toe leiden dat de 3,6 miljoen Syrische vluchtelingen in Turkije nog meer onder druk gezet worden om terug te keren naar Syrië. Al voor de start van de Turkse operatie

in Noordoost-Syrië, stelde de Turkse president Erdogan op 13 juli 2019 dat zijn regering Syriërs zal 'aanmoedigen' om terug te keren.⁸ In september 2019 verklaarde Erdogan verschillende keren dat hij een *safe zone* in Noordoost-Syrië wil creëren om 1 tot 2 miljoen Syrische vluchtelingen terug te kunnen sturen⁹, en dat Turkije verwacht dat de Europese Unie mee instaat voor de bouw van nieuwe huizen in zo'n *safe zone*.¹⁰

Tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (24 september 2019) stelde de Turkse president een plan voor om 140 dorpen te bouwen die elk 5000 vluchtelingen kunnen huisvesten, en 10 districten die elk 30.000 vluchtelingen kunnen opvangen. In totaal wil Erdogan 200.000 huizen bouwen om zo minstens 1 miljoen Syriërs terug te kunnen sturen naar een zone in Noord-oost-Syrië die 444 kilometer breed is en 32 kilometer diep. Erdogan stelde ook dat als de *safe zone* uitgebreid wordt tot in Raqqa en Deir ez-Zor, er zelfs tot 3 miljoen Syriërs kunnen terugkeren.¹¹ Erdogan dreigt ermee om de poorten open te zetten voor Syrische vluchtelingen die naar Europa willen vluchten, als Europese landen weigeren om mee te werken aan zijn terugkeerplan.¹²

3,6 miljoen

De creatie van een zogenaamde Turkse safe zone kan er toe leiden dat de 3,6 miljoen Syrische vluchtelingen in Turkije nog meer onder druk gezet worden om terug te keren naar Syrië

Op 1 november 2019 stelde de Turkse president zijn plan ook voor aan VN-secretaris-generaal António Guterres. Die laatste benadrukte dat voldaan moet zijn aan de basisvoorwaarden voor een vrijwillige, veilige en waardige terugkeer, maar beloofde Erdogan ook dat de Verenigde Naties het Turkse plan zullen bestuderen.¹³ Het is onduidelijk wat de omvang is van het Turkse 'terugkeerplan' dat Erdogan voorstelde aan Guterres. Erdogan had het aanvankelijk over het terugsturen van 1 tot 2 miljoen Syriërs naar een *safe zone* van 444 km breed en 32 km diep, maar de huidige zone onder Turkse controle is maar 120 km breed.

Dat alles vindt plaats tegen de achtergrond van een steeds vijandiger publiek en politiek klimaat tegenover Syrische vluchtelingen in Turkije, zoals ook blijkt uit verschillende recente opiniepeilingen. In september 2019 vond 48% van de Turkse bevolking dat terugkeer de effectiefste manier is om om te gaan met Syrische vluchtelingen, terwijl 73% van mening is dat Syrische vluchtelingen en negatieve impact hebben op de Turkse economie.¹⁴ In juli 2019 steeg het percentage Turken dat ongelukkig is met de aanwezigheid van Syrische vluchtelingen tot 67,7%, tegenover 54,5% in 2017.¹⁵ Tussen 2016 en 2019 daalde

Er is een steeds vijandiger publiek en politiek klimaat tegenover Syrische vluchtelingen in Turkije

het percentage Turken dat met Syriërs wil samenleven in dezelfde stad van 72 tot 40%.¹⁶ In een andere recente peiling (juli 2019) ging 82,3% van de onder-

vraagden akkoord met de stelling "*all Syrians must be sent back*".¹⁷ Dat veranderende publieke en politieke klimaat uit zich ook in een gevoelige toename van **xenofobe retoriek** en in **aanvallen** gericht tegen Syrische vluchtelingen en hun eigendommen.¹⁸

1.1.2. Gedwongen uitzettingen in Turkije

Nadat het provinciale bestuur van Istanbul (waar minstens 500.000 Syriërs verblijven) op **21 juli 2019** had gesteld dat Syriërs die niet geregistreerd zijn in de provincie uiterlijk op 20 augustus (later verlengd tot **30 oktober**) moesten terugkeren naar de Turkse provincie waar ze initieel geregistreerd werden, is er sprake van een gevoelige toename van het aantal raids, arrestaties en gedwongen uitzettingen van Syrische vluchtelingen in Istanbul en daarbuiten.¹⁹

Zowel Human Rights Watch (HRW) als Amnesty International als Syrians for Truth and Justice publiceerden in oktober 2019 rapporten waarin tientallen gevallen werden gedocumenteerd waarbij **Syrische vluchtelingen sinds begin 2019 gedwongen werden om terug te keren**. Amnesty stelt daarbij ook expliciet dat het werkelijke aantal gedwongen uitzettingen wellicht veel hoger ligt dan het aantal gevallen dat de mensenrechtenorganisatie documenteerde.²⁰ Volgens Syrians for Truth and Justice werden tussen juli en september 2019 minstens 23.713 **geregistreerde en niet-geregistreerde Syriërs teruggestuurd naar Syrië**. Dergelijke gedwongen uitzettingen zijn een duidelijke schending van het principe van non-refoulement en zijn dus een **flagrantte overtreding van het internationaal recht**.

23.713

Minimum aantal geregistreerde en niet-geregistreerde Syriërs dat tussen juli en september 2019 werd teruggestuurd naar Syrië

De Turkse regering wijst echter elke beschuldiging van gedwongen uitzettingen uitdrukkelijk af. Ze stelt dat er alleen sprake is van vrijwillige terugkeer, en claimt dat iedere vrijwillige terugkeer gemonitord wordt door het VN-vluchtelingenagentschap UNHCR en door ngo's.²¹

Verschillende getuigenissen die ngo's de afgelopen maanden verzamelden, spreken dat tegen. Daaruit blijkt duidelijk dat Syrische vluchtelingen in detentiecentra worden gedwongen om een document tot 'vrijwillige' terugkeer te ondertekenen. Verschillende van deze vluchtelingen werden ook mishandeld door de Turkse veiligheidsdiensten of de toegang tot medische zorg ontzegd. Ngo's verzamelden daarnaast getuigenissen waaruit blijkt dat Syriërs werden misleid om documenten tot vrijwillige terugkeer te ondertekenen. Om Syrische vluchtelingen documenten tot vrijwillige terugkeer te laten ondertekenen, werd hen bijvoorbeeld wijsgemaakt dat ze een document moesten ondertekenen om zich te registreren, om de goede ontvangst van een laken in een detentiecentrum te bevestigen of zelfs om te bevestigen dat ze in Turkije willen *blijven*. In sommige gevallen werden Syrische

© Osman Orsal - Reuters

Vershillende mensen werden tegen hun wil teruggestuurd naar Syrië via de grenspost Cilvegözü/Bab al-Hawa aan de grens met de Syrische provincie Idlib.

vluchtelingen ook gedwongen om een document te ondertekenen dat ze niet mochten lezen, of werden ze gedwongen te kiezen tussen vrijwillige terugkeer of een detentie van onbepaalde duur in Turkije.²² Eind augustus 2019 had de Istanbul Bar Association, een Turkse rechtenorganisatie, al minstens 180 klachten ingediend tegen het gedrag van politieofficieren in detentiecentra.²³

Daarbij moet overigens benadrukt worden dat gedwongen terugkeer van Syrische vluchtelingen en schendingen van het non-refoulementprincipe géén nieuw fenomeen zijn. Al sinds 2015, toen Turkije zijn grens met Syrië sloot voor nieuwe Syrische vluchtelingen, is er sprake van verschillende gevallen waarbij Turkse grenswachters vluchtelingen die Turkije probeerden te bereiken doodschoten of mishandelden.²⁴ Mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch stelde begin 2018 ook dat Turkije duizenden Syriërs tegenhield aan de grens en terugstuurde naar de Syrische provincie Idlib.²⁵ Bovendien vaardigde

de Turkse president Erdogan al in oktober 2016 een **nooddecreet** uit (Presidential Decree No 686) dat voorziet in een aantal uitzonderingen waarbij de Turkse regering meent zich niet te hoeven houden aan het internationaal-rechtelijke non-refoulementprincipe. Daardoor eigente Turkije zich het recht toe om vluchtelingen gedwongen terug te sturen naar hun land van herkomst voor redenen van 'publieke orde', 'veiligheid' en 'terrorisme'. Dit nooddecreet werd in februari 2018 geconsolideerd in Law No 7070 en wordt steeds vaker gebruikt om de gedwongen uitzetting van vluchtelingen te verantwoorden.²⁶

Vershillende van de door de EU gefinancierde *removal centres* werden gebruikt om Syrische vluchtelingen te dwingen tot 'vrijwillige' terugkeer

1.1.3. De rol van de Europese Unie bij gedwongen uitzettingen

Onderzoek van het Global Detention Project (GDP) laat zien dat er minstens 24 *removal centres* bestaan in Turkije. Daarnaast worden vluchtelingen vastgehouden in cellen in luchthavens, politiebureaus en ad-hocdetentiesites nabij de Turks-Syrische grens.²⁷ Het GDP stelt dat minstens 6 van deze *removal centres* in het verleden EU-fondsen ontvingen²⁸, ter waarde van minstens 55 miljoen euro²⁹. Onderzoeken van het GDP en van onderzoeksjournalist Melvyn Ingleby tonen aan dat verschillende van deze door de EU gefinancierde *removal centres* gebruikt werden om Syrische vluchtelingen te dwingen tot 'vrijwillige' terugkeer.³⁰

Nadat de EU en Turkije in maart 2016 het EU-Turkey Statement hadden getekend, werd nog eens 60 miljoen euro vrijgemaakt voor migratiemanagementprojecten in Turkije, inclusief de oprichting van een nieuw *removal centre*.³¹

Het GDP heeft het in dit verband over 7 centra die momenteel gerenoveerd of gebouwd worden met EU-steun³², en velt een vernietigend oordeel: *“The controversial EU-Turkey refugee deal expanded Turkey’s detention estate with the help of EU funding and has subsequently led to an increase in detentions and summary deportations of refugees and asylum seekers.”*³³

1.1.4. Rol Verenigde Naties bij gedwongen uitzettingen

De Turkse regering stelt dat er alleen sprake is van vrijwillige terugkeerbewegingen, en claimt dat het VN-vluchtelingenagentschap UNHCR en ngo’s elke vrijwillige terugkeer monitoren.³⁴ Volgens de Turkse regering zouden dus al meer dan 350.000 Syriërs ‘vrijwillig’ teruggekeerd zijn sinds 2016.

Verschillende rapporten wijzen echter op de **gebrekkige toegang van UNHCR en ngo’s** tot Turkse detentie- en *removal*-centra, en zetten dus vraagtekens bij de capaciteit van UNHCR om te verifiëren of alle terugkeerbewegingen daadwerkelijk vrijwillig verliepen. Zo wijst Amnesty International erop dat het onduidelijk is hoe vaak een *voluntary return*-interview plaatsvindt, en hoe vaak UNHCR aanwezig is bij zulke interviews om te verifiëren dat Syriërs een vrijwillige beslissing tot terugkeer nemen.³⁵

Verschillende rapporten wijzen op de gebrekkige toegang van UNHCR en ngo’s tot Turkse detentie- en removal-centra

Cijfers van UNHCR zelf suggereren alvast een beperkte aanwezigheid: in 2018 was UNHCR naar eigen zeggen aanwezig bij de *voluntary return*-interviews van 10.395 Syrische families, en in de eerste 6 maanden van 2019 was de VN-vluchtelingenorganisatie aanwezig bij de interviews van 6025 families.³⁶ UNHCR communiceert bovendien niet publiekelijk over de resultaten en uitkomsten van deze interviews. UNHCR-medewerkers op het terrein geven aan dat de gebrekkige toegang niet alleen te wijten is aan een capaciteitstekort in de organisatie, maar ook aan een gebrekkige toegang tot de centra met soms lange bureaucratische procedures. Daarom bepleit de organisatie systematisch bij de Turkse overheid om een vlottere toegang te krijgen tot de centra. De organisatie maakt zich wel sterk dat er geen beleid is van de Turkse overheid om mensen gedwongen terug te sturen naar Syrië. Ze kan niet uitsluiten dat er individuele gevallen zijn van gedwongen terugkeer, maar ze heeft geen weet van grootschalige gedwongen repatriëringen.³⁷

Het Turkey Country Report (2018) van de European Council on Refugees and Exile (ECRE) wijst daarnaast op het gebrek aan een duidelijke wettelijke basis voor toegang tot Turkse *removal centres*. ECRE stelt expliciet dat UNHCR géén volledige en ongehinderde toegang heeft tot dergelijke centra, maar alleen *working modalities* heeft ontwikkeld met de Turkse autoriteiten om de removal centres te bezoeken op een ‘periodieke basis’.³⁸ Ook UNHCR stelde eind 2016 al dat het “geen ongehinderde en voorspelbare toegang krijgt tot *pre-removal centres* in Turkije.”³⁹ Een soortgelijke aanklacht is terug te vinden in het jaarlijkse Turkey Human Rights Report (2018) van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken:

*“Refugee-focused human rights groups alleged that authorities prevented migrants placed in detention and return centers from communicating with the outside world, including their family members and lawyers, creating the potential for refoulement as migrants accept repatriation to avoid indefinite detention.”*⁴⁰

Critici beschuldigen UNHCR er bovendien van zich niet duidelijk publiekelijk uit te spreken tegen de behandeling van Syrische vluchtelingen in Turkije en de Turkse schending van het non-refoulementprincipe.⁴¹ Een recent rapport van Amnesty International stelt bijvoorbeeld: *“UNHCR does not engage in public advocacy on forcible returns or make public statements about Turkish policies and practices. Several Turkish lawyers and civil society staff members expressed frustration at the perceived silence and inaction on the part of UNHCR Turkey with regards to deportations to Syria.”*⁴² De kritiek op de afwezige rol van UNHCR in Turkije, vooral als het aankomt op uitwijzingen, klinkt ook bij verschillende internationale ngo’s op het terrein.⁴³

Daarnaast stellen critici dat UNHCR te nauwe banden zou onderhouden met de Turkse regering. Dat suggereert bijvoorbeeld een VN-medewerker in de Britse krant The Guardian: *“People’s rights are being violated right under the nose of the UN and we’re not doing the right thing because there is a worrying amount of pressure on maintaining good relations with the Turkish government.”* Een tweede VN-medewerker stelt het, ook in The Guardian, als volgt: *“The UN has to toe a line while operating in Turkey. If we want to run projects without government restriction then it’s best not to offend them, even if that means not publicly condemning the deportations outright – even if they contravene*

*international humanitarian law.*⁴⁴ Ook onderzoekers die 11.11.11 sprak op het terrein betreuren het gebrek aan statements van UNHCR over de rapporten over gedwongen terugkeer en wijzen op de grote druk die de Turkse overheid op de organisatie legt.⁴⁵

1.2. – Voorwaarden voor een veilige, vrijwillige en waardige terugkeer

1.2.1. VN-criteria

Sinds 2016 is er sprake van een beperkt aantal vrijwillige terugkeerbewegingen van Syrische vluchtelingen in Turkije. In totaal registreerden de Verenigde Naties tussen begin 2016 en 30 september 2019 77.072 vluchtelingen die vanuit Turkije vrijwillig terugkeerden naar Syrië.

Volgens de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR moet er voldaan zijn aan drie centrale criteria vooraleer er sprake kan zijn van *grootschalige* terugkeerprogramma's⁴⁹:

- Er is sprake van een juridisch kader dat de rechten van vluchtelingen garandeert. Dit juridische kader moet ook garanties bevatten over ongehinderde toegang tot terugkerende vluchtelingen zelf en tot de locatie van terugkeer.
- Er is duidelijk bewijs dat er voldaan is aan een lijst van **21 VN-criteria ('thresholds')** voor veilige, vrijwillige en waardige terugkeer, en dat dergelijke vooruitgang substantieel en duurzaam is. Deze criteria hebben onder meer betrekking op veiligheidsgaranties tegen

3,676 miljoen
aantal UNHCR-
geregistreerde Syrische
vluchtelingen
in Turkije⁴⁶

354.000
aantal terugkerende Syrische
vluchtelingen vanuit Turkije
(volgens Turkse overheid)
2016-2019⁴⁷

77.072
aantal terugkerende Syrische
vluchtelingen vanuit Turkije
(volgens Verenigde
Naties)
2016-2019⁴⁸

marteling, vervolging en detentie, en tegen de aanwezigheid van niet-ontpofte oorlogsresten; mechanismen om eigendomsrechten te claimen; toegang tot basisdiensten; volledige bewegingsvrijheid en mogelijkheid om terug te keren naar de plaats van oorsprong; het bestaan van een amnestieregeling; en de capaciteit van UNHCR om zonder beperkingen de situatie van terugkerende vluchtelingen te monitoren.

- Vluchtelingen vragen zelf, op actieve en grootschalige wijze, steun aan UNHCR om terug te keren. UNHCR moet daarnaast in staat zijn om het vrijwillige karakter van terugkeerbewegingen te bevestigen.

De gedwongen terugkeer van Syrische vluchtelingen naar Syrië kan ook leiden tot een nieuwe beweging van Syrische vluchtelingen richting Europa

De Europese buitenlandchef Federica Mogherini stelde op 9 oktober 2019 dat het hoogst onwaarschijnlijk en moeilijk

in te beelden is dat momenteel aan de bovenstaande VN-voorwaarden voor terugkeer voldaan is.⁵⁰ Ook UNHCR benadrukt dat en stelt dat *"sufficient guarantees are not yet in place as to allow for large-scale facilitated voluntary repatriation"* naar Syrië, terwijl de International Organization for Migration (IOM) verklaart dat *"present conditions are not conducive to organized returns and repatriation of Syrian refugees in safety and dignity"*.⁵¹ UNHCR waarschuwde eerder ook al voor de catastrofale impact van premature terugkeer, en benadrukt dat *"premature return, induced by negative push factors, could have a devastating impact on refugees and further destabilize Syria and the region"*.⁵²

De gedwongen terugkeer van Syrische vluchtelingen naar Syrië kan ook leiden tot een nieuwe beweging van Syrische vluchtelingen richting Europa. Dat werd met zoveel woorden gesteld tijdens een Europese ministerraad begin oktober 2019. *"Imagine that you're a refugee in Turkey, you're Syrian – the risk exists that you might be transported one day ... into northeast Syria. That's a factor that could generate a wave towards Europe"*, aldus de Luxemburgse minister van Buitenlandse Zaken Asselborn na afloop van de top.⁵³

1.2.2. Situatie in Noord-Syrië

Het is evident dat veel Syriërs niet teruggestuurd kunnen worden naar de provincie Idlib of naar gebieden onder controle van de Syrische regering. Idlib is een actieve oorlogszone waar scholen en andere medische faciliteiten doelbewust aangevallen worden.⁵⁴ Tussen 29 april en 29 augustus 2019 kwamen volgens de Verenigde Naties minstens 1089 burgers om het leven (van wie 1031 door het Syrische regime en zijn bondgenoten), en sloegen 400.000 mensen op de vlucht.⁵⁵

De VN-chef voor humanitaire zaken heeft het over een "humanitaire nachtmerrie zoals we ze nog nooit gezien hebben".⁵⁶ Burgers in Idlib lopen daarnaast een ernstig risico op arrestatie, detentie en marteling door extremistische gewapende groepen als Hayat Tahrir al-Sham.⁵⁷ Veel Syriërs lopen ook een groot risico op arrestaties, marteling en gedwongen inlijving bij het leger door de Syrische regering, en zullen dus niet willen terugkeren naar gebieden in Noordoost-Syrië die (deels) gecontroleerd worden door de Syrische regering.⁵⁸

Het is evident dat veel Syriërs niet teruggestuurd kunnen worden naar de provincie Idlib of naar gebieden onder controle van de Syrische regering

De situatie in Afrin (Noordwest-Syrië) biedt daarnaast enkele belangrijke waarschuwingen en lessen voor het deel van Noordoost-Syrië dat door

Strijders van het *Syrian National Army* bereiden zich voor om zich aan te sluiten bij de Turkse strijdmacht tijdens het militaire offensief *Peace Spring* in het noorden van Syrië.

© Juma Mohammad / Zimpress - Belgainage

Turkije bezet wordt sinds de voltooiing van operatie Peace Spring.⁵⁹ Afrin werd begin 2018 veroverd door het Turkse leger en een alliantie van pro-Turkse Syrische milities die eveneens deelnamen aan operatie Peace Spring, en staat sindsdien onder Turkse controle.

Rapporten van de Verenigde Naties en mensenrechtenorganisaties als Amnesty International schetsen een vernietigend beeld van de veiligheidssituatie in Afrin sinds maart 2018.⁶⁰ De VN-onderzoekscommissie voor Syrië documenteerde een “alomtegenwoordige” staat van willekeurige arrestaties, detentie en plunderingen. Tientallen gewapende groepen staan er elkaar naar het leven, inclusief Ahrar al-Sham, de Amshad-brigade, Faylaq al-Sham, Jaish al-Nukhba, Jaish alSharqiya, Jabhat al-Shamiya, Nur al-Din al-Zenki en de Sumina Shah-brigade. Aanslagen met autobommen en geïmproviseerde explosieven en ongelukken met onontpofte landmijnen en explosieve oorlogsresten maken regelmatig burgerslachtoffers. Door Turkije gesteunde milities maken zich schuldig aan martelingen, kidnappings, afpersing, plunderingen en de confiscatie van private eigendommen, en worden door de VN-onderzoekers beschuldigd van oorlogsmisdaden.⁶¹ Verschillende van deze groepen proberen hun extremistische ideologie ook hardhandig op te leggen, in het bijzonder aan vrouwen en meisjes.⁶² Volgens de VN heeft Turkije noch de capaciteit, noch de bereidwilligheid om deze gewapende groepen te controleren.⁶³

Sinds de start van de Turkse operatie Peace Spring maakten door Turkije gesteunde milities zich, net als in Afrin, schuldig aan zware mensenrechtenschendingen en zelfs oorlogsmisdaden in Noordoost-Syrië.⁶⁴ Een recent rapport

van Amnesty International heeft het in dit verband over “*damning evidence*” dat Turkse troepen en door Turkije gesteunde milities oorlogsmisdaden begaan in Noordoost-Syrië, en dat ze een “*utterly callous disregard*” tonen voor burgerlevens.⁶⁵

Daarnaast wijzen verschillende waarnemers erop dat de kans reëel is dat de Koerdische YPG zich zal transformeren tot een ondergrondse guerrillabeweging die aanslagen pleegt in gebieden in Noordwest- en Noordoost-Syrië die nu onder Turkse controle staan.⁶⁶ Rapporten van het Amerikaanse Pentagon en de Verenigde Naties waarschuwen verder dat er nog vele ‘slapende cellen’ van IS-sympathisanten actief zijn in Noordoost-Syrië.⁶⁷ Een soortgelijk geluid is te horen bij Metin Corabatur (Research Center on Asylum and Migration en voormalige woordvoerder UNHCR Turkije), die aan de website Al Monitor waarschuwde dat “*even if Turkey manages to control the region, there will be spillovers, perhaps suicide attacks and it won’t be a comfortable zone*”.⁶⁸ Dergelijke waarschuwingen lijken zich nu al te voltrekken op het terrein. Zo kwamen op 2 november 2019 minstens 13 burgers om het leven bij een aanslag met een autobom in Tal Abyad, een stad op de grens tussen Turkije en Syrië.⁶⁹

1.3. – Gevaar op demographic engineering

Turkije huisvest meer dan 3,6 miljoen Syrische vluchtelingen, en wil minstens 1 miljoen van deze vluchtelingen terugsturen naar een *safe zone* onder Turkse bezetting in Noordoost-Syrië. 83 procent van de Syrische vluchte-

lingen in Turkije is echter niet afkomstig van het noordoosten⁷⁰, waardoor critici Erdogan ervan beschuldigen de demografische kaart van het gebied te willen hertekenen en manipuleren (*demographic engineering*)⁷¹. Zo waarschuwt een groep van 11 Syrische en regionale mensenrechtenorganisaties dat de Turkse plannen kunnen leiden tot “*enforced demographic change and further conflict, endangering both returning refugees and the local population*”.⁷²

83%

van de Syrische vluchtelingen in Turkije is niet afkomstig van het noordoosten, waardoor critici Erdogan ervan beschuldigen de demografische kaart van het gebied te willen hertekenen en manipuleren

Op deze manier zou Erdogan het gebied willen ‘arabiseren’, ten nadele van de Syrische Koerden en andere minderheden in het gebied. Ook de Europese Unie, bij monde van buitenlandvertegenwoordiger Federica Mogherini, waarschuwde voor *demographic engineering* op 9 oktober 2019: “*Any attempt at demographic change would be unacceptable. The EU will not provide stabilisation or development assistance in areas where the rights of local populations are ignored*.”⁷³

Vooraanstaande juristen wijzen er verder op dat het Turkse 'terugkeerplan' in strijd is met het internationaal recht. Ze beroepen zich daarbij op artikel 43 van de Conventie van Den Haag (1907)⁷⁴, dat nog altijd een van de fundamenteen vormt van het moderne internationaal recht:

"On the one hand, (article 43) entrusts the occupant with the duties and powers to restore and ensure public order in the territory; but on the other, it requires it to respect the legal (and physical) status quo ante (the so-called "conservationist principle"). The conservationist principle, at least on most views, prohibits measures aiming to radically transform the occupied territory ("transformative occupation") (...) Granted, Turkey argues that it only aims to "restore" the demographic reality in the territory, not to transform it. Yet, reportedly, most of the refugees it seeks to resettle are from other regions in Syria. It is one thing for an occupant to allow the return of specific displaced individuals, or groups, to their homes; indeed, this might even be the occupant's obligation under the duty to restore public order. It's entirely different to facilitate the movement of hundreds of thousands of other people into the territory, even if purportedly to "restore" the demography there (...) Even taking a view that supports the widening of the occupant's authority to make infrastructural changes, this would only apply to changes enacted for the benefit of the local population in the occupied territory. This seems to exclude movement of others into the territory, even if they are nationals of the occupied state."⁷⁵

Dergelijke evolutie van *demographic engineering* speelt zich overigens nu al af in delen van Noordwest-Syrië die

al in januari 2018 door Turkije werden aangevallen. Een rapport van onderzoek-organisatie IMPACT, met financiële steun van 1.1.1.11 en gebaseerd op maandenlang terreinonderzoek in het gebied, toont dat de oorspronkelijke, overwegend Koerdische, bevolking in Afrin op grote schaal wordt gediscrimineerd en het slachtoffer is van talloze mensenrechtenschendingen door pro-Turkse extremistische milities. Op die manier is er sprake van een hertekening van de demografische kaart, ten nadele van de Syrische Koerden.⁷⁶

Huisvesting springt daarbij het meest in het oog. Veel oorspronkelijke bewoners van Afrin worden verhinderd om terug te keren naar hun huis, of leven onder de voortdurende dreiging van uitzetting, inbeslagname, raids en plunderingen door pro-Turkse milities.⁷⁷ Arabische Syriërs, die zelf intern ontheemd werden door gevechten in andere delen van Syrië, nemen bovendien vaak 'onbewoonde' huizen van verdreven burgers in, van wie de eigendomspapieren vaak verloren of vernietigd zijn.⁷⁸

Vooraanstaande juristen wijzen er verder op dat het Turkse 'terugkeerplan' in strijd is met het internationaal recht

1.3.1. Waarschuwing van de VN

De Verenigde Naties stelden in juni 2018 dat pogingen om Syrische Koerden te verhinderen terug te keren naar hun eigendom in Afrin *"may be an attempt to change permanently the ethnic composition of the area"*.⁷⁹ En ook

een recent rapport van het Wartime and Post-Conflict in Syria Project wijst op de demografische dimensie van de Turkse bezetting van Afrin:

"Turkey and its allied armed factions are pushing (Kurds) to leave by tightening security measures against them (...) On the other hand, the movement of forcibly displaced people from Ghouta, Homs and Daraa to Afrin might be considered part of a Turkish plan to settle these groups permanently, with the aim of shifting the ethnic population structure in favour of Arabs and Turks (...) Turkey has imposed a subtle demographic shift by importing new Arab refugee populations to supplant displaced Kurds."⁸⁰

DUURZAME OPLOSSING

2

**LOKALE
INTEGRATIE
IN
TURKIJE**

De oorlog in Syrië woedt al meer dan 8 jaar. Meer dan 6 miljoen mensen ontvluchten het land. Turkije vangt met ruime voorsprong het grootste aantal Syrische vluchtelingen op: 3.680.603. Hun aantal neemt elke dag toe. Niet alleen blijven nieuwe vluchtelingen vanuit Syrië in Turkije aankomen. Tussen mei 2011 en mei 2017 werden 224.000 Syrische kinderen geboren in Turkije.⁸¹ Volgens de Turkse autoriteiten is dat aantal ondertussen gegroeid tot meer dan 500.000.⁸²

Permanent verblijf

Het permanente verblijf van een groot aantal Syriërs in Turkije lijkt onvermijdelijk. Syriërs zijn nu verspreid over alle 81 Turkse provincies. De meeste Syriërs hebben ondertussen in Turkije een nieuw leven opgebouwd.⁸³ Onderzoekers gaan ervan uit dat minstens de helft van de Syriërs in Turkije zal blijven.⁸⁴ Dat blijkt ook uit de resultaten van de survey die 11.11.11 liet uitvoeren bij 300 Syrische vluchtelingen. **47% van de mensen geeft aan dat ze in Turkije zullen blijven.**⁸⁵ Volgens experts zijn de plannen om miljoenen vluchtelingen onder te brengen in een *safe zone* in het noorden van Syrië weinig realistisch.⁸⁶

61% van de Syriërs geeft aan om pas terug te keren naar Syrië wanneer de oorlog beëindigd is en er een goed bestuur geïnstalleerd is. Zelfs met een – weinig waarschijnlijke – terugkeer van stabiliteit en veiligheid op korte termijn is het zo goed als onmogelijk om miljoenen Syriërs tegen hun wil naar Syrië terug te sturen. Alleen met enorm geweld is zo'n verplaatsing mogelijk.⁸⁷

In deze context van langdurige ont-heemding is het cruciaal dat de opvang verder gaat dan het beantwoorden aan de meest urgente noden. Er is nood aan een duurzame integratie van de vluchtelingen in de Turkse samenleving. Ondanks de politieke retoriek leeft ook bij de Turkse overheid het besef dat een groot aantal Syriërs permanent in Turkije zal blijven. Een studie van de Turkse ombudsman van 2018 voorspelt dat de Syrische bevolking binnen 10 jaar zal groeien tot 5 miljoen mensen en dat het nodig is om "beleid te ontwikkelen gericht op het permanente verblijf van deze mensen".⁸⁸

Dat vergt actie op het vlak van taal, huisvesting, integratie op de arbeidsmarkt en onderwijs. Deze inspanningen kwamen pas laat op gang omdat niemand voorbereid was op een verblijf langer dan enkele maanden. Stilaan en zonder daar veel ruchtbaarheid aan te geven, zet de

Een studie van de Turkse ombudsman van 2018 voorspelt dat de Syrische bevolking binnen 10 jaar zal groeien tot 5 miljoen mensen en dat het nodig is om "beleid te ontwikkelen gericht op het permanente verblijf van deze mensen"

Turkse overheid wel de **eerste stappen richting integratie**. Zo werden de tijdelijke onderwijscentra voor vluchtelingen uitgefaseerd en werden de Syrische leerlingen geïntegreerd in het Turkse onderwijssysteem. Ook neemt het aantal mensen dat de Turkse nationaliteit krijgt toe. Veel lokale besturen zetten in op integratie eerder dan de Syrische bevolking te isoleren.⁸⁹

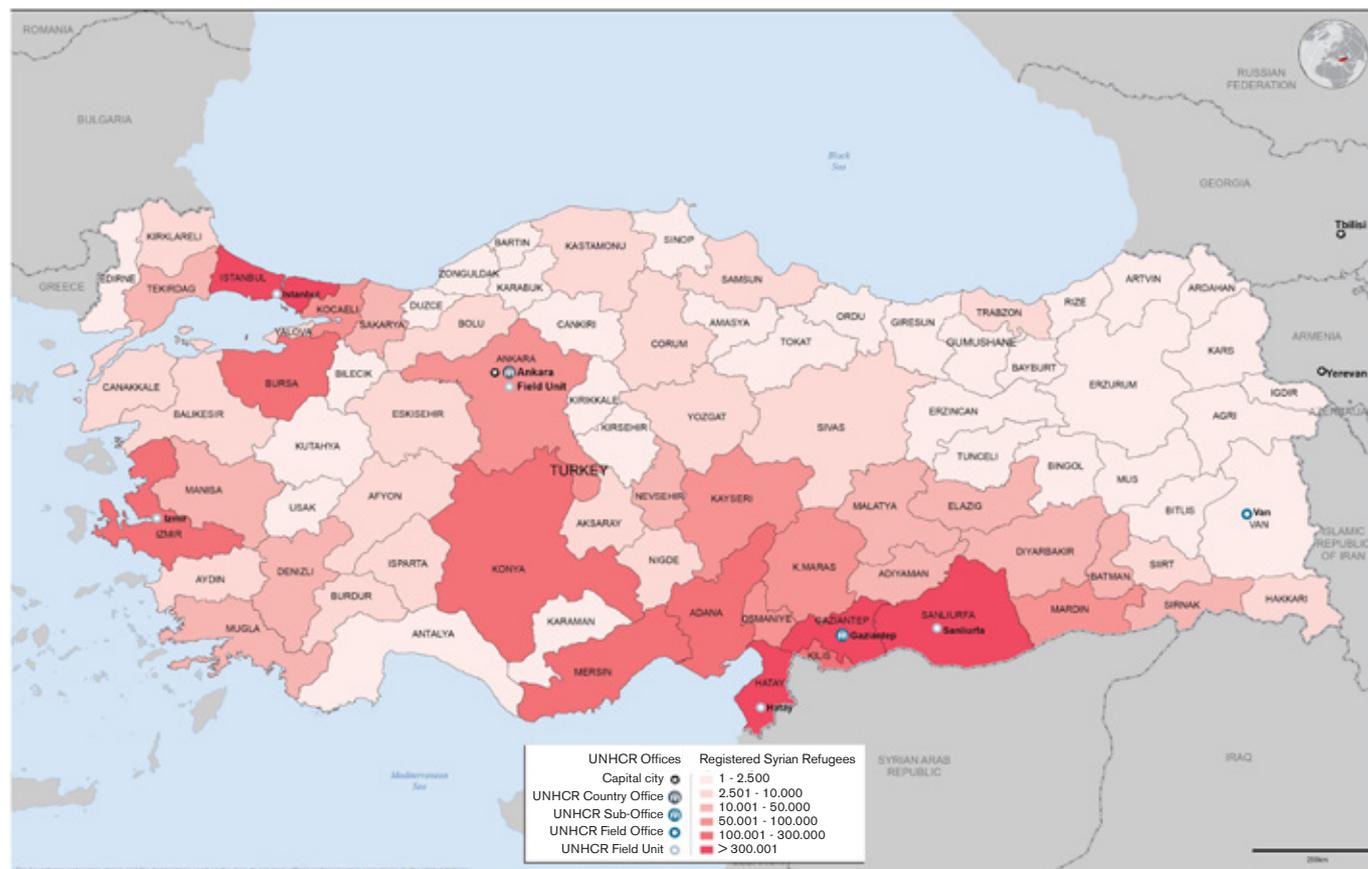
98%

De overgrote meerderheid van de Syrische vluchtelingen verblijft buiten officiële vluchtelingenkampen in stedelijke gebieden

Buiten de kampen

De meeste vluchtelingen verblijven in de zuidelijke provincies aan de grens met Syrië. Provincies zoals het zuidelijke Hatay, Gaziantep, Sanliurfa vangen elk meer dan 300.000 vluchtelingen op. Ook de westelijke provincies Istanbul (+500.000) en Izmir vangen meer dan 100.000 Syrische vluchtelingen op.⁹⁰ De overgrote meerderheid (98%) van de Syrische vluchtelingen verblijft buiten officiële vluchtelingenkampen in stedelijke gebieden.⁹¹ Ze leven zij aan zij met Turkse burgers, huren op de Turkse huizenmarkt, sturen hun kinderen naar Turkse scholen en werken op dezelfde arbeidsmarkt om te overleven. De laatste maanden namen de spanningen tussen Turkse burgers en Syriërs toe. (zie ook *Duurzaàe oplossing 1*) Daarbij komt dat de Turkse economie al enkele jaren in

PROVINCIALE SPREIDING VAN SYRISE VLUCHTELINGEN IN TURKIJE⁹³

Oktober 2019 – © UNHCR Turkey

zwaar weer verkeert en een torenhoge inflatie kent. De werkloosheid bereikte in april 2019 het hoogste peil in de laatste 10 jaar.⁹² In die context vraagt de sociale cohesie tussen de Turkse en de Syrische bevolking extra aandacht.

De uitdaging voor Turkije gaat verder dan tijdelijke humanitaire hulp bieden, het gaat over de sociale en economische toekomst van het land. Als er geen antwoord gevonden wordt op de noden van de vluchtelingen én de bezorgdheden van de – vaak kwetsbare – Turkse gemeenschappen brengt dat **grote risico's met zich mee voor de sociale, politieke en economische situatie** van het land en uiteindelijk ook de regio.

Om deze integratie te doen slagen, is zo snel mogelijk een doortastende aanpak nodig. De levenssituaties van de Syrische vluchtelingen in Turkije kleuren rood op verschillende parameters. Toch is het niet te laat. In sommige domeinen,

zoals het onderwijs, toonde de Turkse overheid met steun van de internationale gemeenschap dat het mogelijk is om indrukwekkende vooruitgang te boeken. Blijvende ondersteuning van de internationale gemeenschap is nodig om daarvan een succes te maken.

We gaan hier dieper in op de toegang tot verblijf en bescherming, de vrijheid van beweging, werk en inkomen, en onderwijs. We staan ook stil bij de inspanningen van de Europese Unie.

2.1. – Verblijf en bescherming

2.1.1. Nieuwe Turkse asielwet

Syriërs krijgen van de Turkse overheid geen bescherming als 'vluchteling', aangezien Turkije een geografische

bepijking hanteert bij het VN-vluchtelingenverdrag die bepaalt dat alleen mensen uit Europa in aanmerking komen voor bescherming. Turkije engageerde zich om deze beperking op termijn af te bouwen in het kader van de toetredingsgesprekken met de EU, maar zette daarvoor nog geen concrete stappen.⁹⁴ In april 2013 nam Turkije met de zogenoemde Law No. 6458 on Foreigners and International Protection wel een eigen wettelijk kader aan voor de bescherming van asielzoekers en vluchtelingen van buiten Europa.⁹⁵ In oktober 2014 introduceerde Turkije ook een tijdelijke beschermingsmaatregel specifiek voor vluchtelingen uit Syrië: de Temporary Protection Regulation.⁹⁶ Zowel UNHCR als IOM werd geconsulteerd bij de uitwerking van deze wetgeving.⁹⁷

De begunstigden van deze tijdelijke bescherming hebben het recht om in Turkije te verblijven, worden niet bestraft voor illegale binnenkomst of verblijf en

worden beschermd tegen refolement.⁹⁸ Voorts krijgen begunstigen toegang tot onder meer de arbeidsmarkt en sociale bijstand (onder bepaalde voorwaarden, zie ook 2.6), gezondheidszorg en onderwijs. Begunstigen van tijdelijke bescherming hebben wel niet het recht om – ook na langdurig verblijf – de status van tijdelijke bescherming om te zetten in de Turkse nationaliteit.

Met de wet van 2013 werd ook het migratie- en asielaagentschap Directorate General of Migration Management (DGMM) opgericht.⁹⁹ DGMM is bevoegd voor de registratie en beslissingen over de toekenning van de beschermingsstatus. Tegen eind 2018 nam DGMM alle beschermingstaken over van UNHCR. UNHCR biedt daarbij alleen operationele en technische ondersteuning.¹⁰⁰ De EU biedt significante financiële steun voor capaciteitsversterking van de DGMM via de EU Turkey Facility.¹⁰¹

Volgens UNHCR is het Europese *acquis* op vlak van asiel en migratie duidelijk zichtbaar in de Turkse asielwetgeving dankzij deze hervorming.¹⁰² Als lid van de Raad van Europa is Turkije bovendien partij bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en gebonden aan de bepalingen en de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Ook Turkse mensenrechtenadvocaten en experts noemen het wettelijke kader een grote stap vooruit. Alleen wijzen ze op ernstige problemen in de implementatie ervan en de gebrekkige mogelijkheden om rechten juridisch af te dwingen.¹⁰³ In de praktijk blijkt het vaak onmogelijk voor Syriërs om toegang te krijgen tot bescherming in Turkije. In 2018 vervulde Turkije de bouw van een 764 km lange muur langs de grens met Syrië.

In 2018 vervulde Turkije de bouw van een 764 km lange muur langs de grens met Syrië.

De laatste jaren schorsten Istanbul en verschillende zuidelijke provincies, al dan niet tijdelijk, de mogelijkheid tot registratie van nieuwe vluchtelingen. Volgens Human Rights Watch is dat een duidelijke poging van de Turkse overheid om vluchtelingen hun recht op bescherming te ontzeggen.¹⁰⁴ Ook het non-refoulementprincipe komt in het gedrang (zie ook *Duurzame oplossing 1*).

De onzekerheid over de tijdelijkheid van de beschermingsstatus zorgt bovendien voor zorgen. Mensen die al acht jaar in Turkije verblijven, hebben nog altijd geen zicht op een legaal permanent verblijf. De toegang tot het Turkse burgerschap¹⁰⁵ gebeurt louter op initiatief van de Turkse overheid en op arbitraire wijze. Individuele gevallen geven aan dat vooral hoogopgeleiden in aanmerking komen.¹⁰⁶ Een deelnemer

Ook Turkse mensenrechtenadvocaten en experts noemen het wettelijke kader een grote stap vooruit. Alleen wijzen ze op ernstige problemen in de implementatie ervan en de gebrekkige mogelijkheden om rechten juridisch af te dwingen

aan de focusgroepen: “Onze legale status is onduidelijk. We weten niet wanneer onze *temporary protection* zal eindigen. De gebeurtenissen in Istanbul zorgen voor grote onzekerheid in onze gemeenschap. Ook mensen die er al vele jaren verbleven werden uitgewezen. We weten niet wat er zal volgen.”¹⁰⁷

2.2. – Vrijheid van beweging

Verzoekers van tijdelijke bescherming worden in Turkije toegewezen aan een bepaalde provincie. De Turkse wetgeving voorziet expliciet dat de overheid beperkingen kan opleggen aan de vrijheid van beweging. Elke verplaatsing buiten de eigen provincie vereist een schriftelijke toestemming van de Turkse overheid en mag maximaal dertig dagen duren. Mensen die deze regel overtreden en niet verblijven op hun wettelijke registratieadres kunnen hun beschermingsstatus verliezen en riskeren ook strenge – en soms arbitraire – sancties zoals administratieve aanhouding in een *removal centre*. Volgens de Europese vluchtelingenorganisatie ECRE is de strafmaat in sterke mate afhankelijk van de nationaliteit, de seksuele oriëntatie, de genderidentiteit of gewoon de relatie tussen de betrokkenen en de ambtenaren

© KAnsu Alkaya - Reuters

van de Turkse overheid.¹⁰⁸ Toch zorgt het gebrek aan werkgelegenheid in bepaalde provincies ervoor dat veel Syriërs naar economisch interessante provincies zoals Istanbul gaan om te werken zonder dat ze daar geregistreerd zijn.¹⁰⁹ Om deze informele tewerkstelling tegen te gaan, voorziet de Turkse overheid in mogelijkheden om te werken in andere provincies. Maar in de praktijk bestaan er veel obstakels die dat bemoeilijken (zie ook 2.3).¹¹⁰

Het gebrek aan bewegingsvrijheid zorgt voor grote onvrede bij Syriërs die willen werken of studeren in andere provincies.¹¹¹ Volgens HRW dwingt de combinatie van de registratiestop in bepaalde provincies en het reisverbod Syriërs om ofwel illegaal te verblijven in een provincie of zich illegaal naar andere provincies te begeven waardoor ze detentie en deportatie riskeren.¹¹²

De vrijheid van beweging is een cruciaal element in het internationaal recht en het VN-vluchtelingenverdrag. Het is dan ook belangrijk dat de Turkse overheid inspanningen levert om dit recht ook voor vluchtelingen te garanderen.

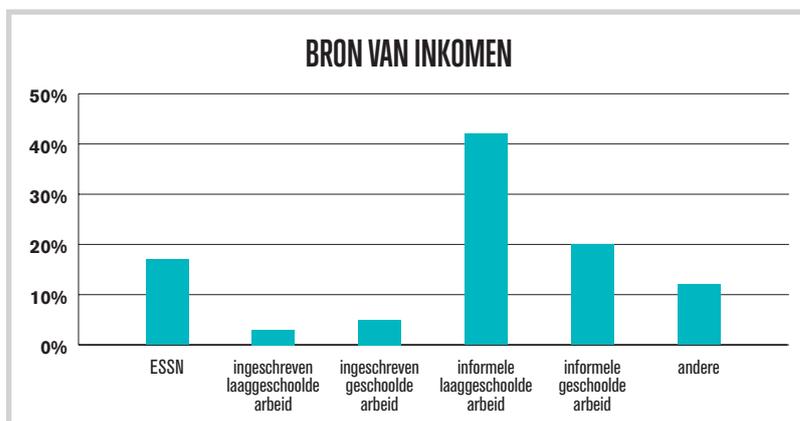
2.3. – Werk en inkomen

2.3.1. Gebrek aan werkvergunningen

De toegang tot werk is een van de belangrijkste uitdagingen voor de integratie van Syrische vluchtelingen in de Turkse samenleving. Een succesvolle integratie op de Turkse arbeidsmarkt is nodig zodat vluchtelingen niet langer afhankelijk zijn van humanitaire hulp, maar kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud. Op die manier kunnen ze ook bijdragen tot de Turkse economie en zo de spanningen met de Turkse bevolking ontmijnen. Het

bevorderen van zelfredzaamheid is een van de drie doelstellingen van de Global Compact for Refugees.¹¹³

Samen met de tijdelijke beschermingsmaatregel voorzag de Turkse overheid in een systeem voor Turkse werkgevers om Syriërs te kunnen aanwerven via een werkvergunning. Toch zorgen veel obstakels ervoor dat de toegang tot de formele arbeidsmarkt erg beperkt is. Zo mogen Syriërs in principe (met enkele uitzonderingen in bepaalde sectoren) maar 10% uitmaken van de werknemers binnen een bepaald bedrijf. Syriërs mogen alleen werken in de provincie waar ze geregistreerd

Van de 2 miljoen Syriërs op beroepsleeftijd zijn naar schatting 1 miljoen mensen aan het werk. Eind 2018 waren er volgens UNHCR maar 60.822 werkvergunningen afgeleverd aan Syriërs

zijn. Werkvergunningen zijn pas mogelijk na 6 maanden verblijf en zijn maar 1 jaar geldig. Hoewel de meeste Syriërs werken, doen ze dat hoofdzakelijk op de informele arbeidsmarkt waar misbruik wijdverspreid is. Van de 2 miljoen Syriërs op beroepsleeftijd zijn naar schatting 1 miljoen mensen aan het werk.¹¹⁴ Eind 2018 waren er volgens UNHCR maar 60.822 werkvergunningen afgeleverd aan Syriërs.¹¹⁵ Een fractie dus van het aantal mensen dat daadwerkelijk aan het werk is.¹¹⁶

Dat blijkt ook uit de survey die we afnamen bij 300 Syrische vluchtelingen in Istanbul, Hatay en Gaziantep. Maar 10% van de bevroegden is in het bezit van een werkvergunning en 38% van de bevroegden noemt de toegang tot de arbeidsmarkt slecht tot zeer slecht. Voor maar 8% is legaal werk de belangrijkste inkomstenbron. Voor 63% van de bevroegden is dat de informele economie.¹¹⁷ Van de 14 personen op beroepsleeftijd die 11.11.11 sprak in de focusgroepgesprekken had maar 1 persoon een werkvergunning. Voor vrouwen is de toegang extra moeilijk. Maar 15% van de Syrische vrouwen verwerft een inkomen via werk.¹¹⁸

Syriërs die werken in de informele economie zijn kwetsbaar voor discriminatie en allerlei vormen van misbruik.

Ze hebben geen toegang tot sociale zekerheid en werken vaak onder het minimumloon. Hoogopgeleide mensen zijn vaak tewerkgesteld in laaggeschoolde, slecht betaalde jobs.¹¹⁹ Een groot aantal kwetsbare families beroept zich op kinderarbeid als overlevingsstrategie.¹²⁰ Kinderen verzamelen vuilnis, bedelen, verkopen water of zakdoekjes op straat en zijn tewerkgesteld in fabrieken. Ook internationale kledingmerken kwamen in dat verband in opspraak.¹²¹ Een toenemend aantal vrouwen beroept zich op sekswerk. De toegang tot rechtspraak in het geval van geweld en misbruik is

minimaal.¹²² De Syrians Barometer van prof. dr. Murat Erdogan geeft aan dat de meeste Syriërs geconfronteerd worden met slechte werkomstandigheden en slechte uitbetaling van lonen. De perceptie dat Turken de Syriërs uitbuiten leeft bij 54,6% van de Syriërs.¹²³

Een van de deelnemers aan het focusgroepgesprek die werkte in de kledingindustrie getuigt over de problemen op de werkvloer. "Syriërs worden systematisch minder betaald dan Turkse werknemers. Ik kreeg 30 TL (5 euro) minder per dag dan mijn Turkse

EMERGENCY SOCIAL SAFETY NET (ESSN)

Een belangrijke bron van inkomen is het Emergency Social Safety Net (ESSN) dat met maandelijkse cashtransfers via een kredietkaart voorziet in de basisnoden van 1,7 miljoen vluchtelingen. ESSN is een innovatief instrument van humanitaire hulp ingebed in het nationale socialezekerheidssysteem. Per lid van de familie kunnen gezinnen 120 TL (19 euro) per maand ontvangen. **De EU investeerde 1,725 miljard euro in het programma. Het gaat om het grootste hulpprogramma dat de EU ooit financierde.** 48% van de bevroegden in onze survey ontvangt deze steun. Voor 17% van de ondervraagden is het hun belangrijkste inkomstenbron. Maar een kleine minderheid (4%) van de respondenten zegt niet bekend te zijn met het programma of niet te weten hoe ze de steun kunnen aanvragen.¹²⁷

58% van de respondenten die ESSN steun ontvangen geeft aan niet helemaal tevreden te zijn met het programma. 36% is dat wel. Als tekortkoming wordt vooral gewezen op de beperkte bedragen. Maar 23% geeft aan dat ESSN hen toelaat om te voorzien in al hun basisbehoeften. Toch is het belang ervan niet te onderschatten. Voor een aantal van de mensen die deelnamen aan de focusgroepen is ESSN de enige bron van inkomen. Voor de anderen is het een zeer welkome aanvulling. ESSN biedt volgens deelnemers aan de focusgroepen een stabiel en voorspelbaar inkomen waar andere inkomensvormen erg onstabiel zijn. Een deelnemster verklaart: "Ik heb een gezin met 6 kinderen. We krijgen 720 TL per maand. Ik zie niet hoe we zonder zouden overleven." ESSN wordt in de eerste plaats gebruikt om huur te betalen.¹²⁸

collega's. Daarnaast worden lonen slecht uitbetaald omdat we toch nergens terecht kunnen met onze klachten. Zo werd er mij 70 TL (11 euro) per dag beloofd, uiteindelijk kreeg ik maar 50 TL. Meestal werken de Syriërs ook langere dagen dan de Turken. Voor de overuren werden we niet uitbetaald. In periodes wanneer er minder werk is, worden we bovendien van de ene op de andere dag aan de deur gezet.¹¹²⁴

2.3.2. Armoede en voedselzekerheid

De moeilijke inkomenssituatie zorgt voor armoede en een gebrek aan voedselzekerheid. 59% van de Syriërs in Turkije leeft onder de armoedegrens van wie 12% in extreme armoede.¹²⁵ Ook de voedselzekerheid is zorgwekkend. Volgens een studie van het Wereldvoedselprogramma leeft 34% in een toestand van voedselonzekerheid en loopt 66% een risico op voedselonzekerheid.¹²⁶

59%
van de Syriërs
in Turkije leeft onder
de armoedegrens

12%
van de Syriërs in
Turkije leeft in extreme
armoede

2.4. – Onderwijs

2.4.1. Stappen vooruit in het basisonderwijs

Syrische vluchtelingkinderen in Turkije hebben het recht om zich in te schrijven in de gratis publieke scholen. Op het vlak van integratie in het onderwijs werd de voorbije jaren grote vooruitgang geboekt. Van de 3,6 miljoen Syrische vluchtelingen zijn er naar schatting 1,6 miljoen onder de 18 jaar. Het inschrijvingspercentage nam sinds 2014 toe van 30 tot 62,5 procent. Deze vooruitgang is voor een groot stuk te danken aan de uitfasering van aparte onderwijscentra voor Syriërs en de integratie in het reguliere onderwijs.¹²⁹ Via de EU Turkey Facility investeerde de EU 104 miljoen euro in het Conditional Cash Transfer for Education-programma (CCTE) dat aan 410.740 gezinnen financiële steun biedt op voorwaarde van een regelmatige aanwezigheid op school.¹³⁰

Zowel uit de focusgroepen als uit de survey blijkt een grote tevredenheid over het Turkse onderwijssysteem. Een 17-jarige Syrische jongen verklaart: "Het Turkse onderwijs is beter dan dat in Syrië.

30 > 62,5%
toename
inschrijvingen in
het onderwijs
sinds 2014

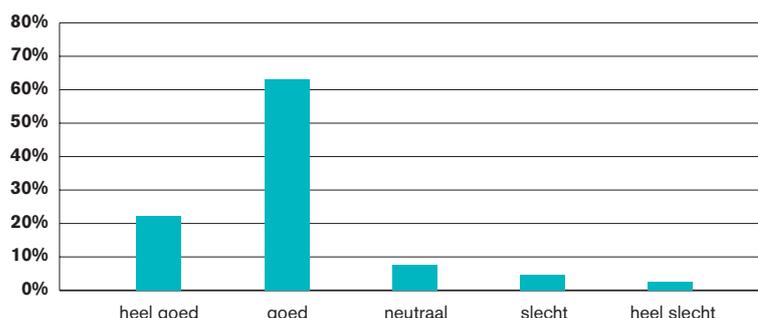
350.000
Syrische kinderen
kunnen niet
naar school

80.000
bijkomende leraars
nodig

57
nieuwe scholen
gepland tegen
2021

Mensen starten hier met gelijke rechten. Er is respect voor de leerlingen, er wordt geluisterd. In Turkije is er veel respect voor studenten en ouders." 86% van de ondervraagden noemt de toegang tot het onderwijs goed tot zeer goed.¹³¹ Daarbij dient wel gezegd dat de meerderheid van de bevrageden in de survey geregistreerd is onder tijdelijke bescherming. Dat is voor veel Syriërs in Turkije (nog) niet het geval. Zij hebben zo goed als geen toegang tot het onderwijs. Naar schatting kunnen 350.000 Syrische kinderen niet naar school.¹³² Veel kinderen kunnen bovendien niet naar school omdat ze moeten werken om een inkomen te vergaren (zie ook 2.3).

TOEGANG TOT ONDERWIJS

© Umit Bektaş - Reuters

De uitdagingen blijven groot. Volgens Unesco is er nood aan 80.000 bijkomende leraars om de noden op te vangen.¹³³ De Turkse overheid plant de bouw van 57 nieuwe scholen tegen 2021.¹³⁴

2.4.2. Hoger onderwijs blijft pijnpunt

Hoewel vluchtelingen volgens de wetgeving ook toegang hebben tot hoger onderwijs is die in de praktijk moeilijk. Er zijn naar schatting 500.000 Syriërs tussen de leeftijd van 18 en 25 jaar.¹³⁵ Maar 27.606 Syriërs zijn ingeschreven in het hoger onderwijs.¹³⁶ Verschillende deelnemers aan de focusgroepen geven

aan dat ze hun kinderen naar de universiteit willen sturen, maar dat de kosten te hoog zijn en de toegang tot studiebeurzen erg klein.¹³⁷ Via een aantal ngo's kunnen Syriërs ook een studiebeurs aanvragen. 1 van die ngo's is SPARK, die ook via de EU Turkey Facility gefinancierd wordt. Zij konden 1311 studenten via een studiebeurs naar de universiteit sturen. SPARK wijst naast geldgebrek op taal en het ontbreken van de juiste documenten als belangrijkste drempels

Maar 27.606 Syriërs zijn ingeschreven in het hoger onderwijs

voor de toegang tot hoger onderwijs. Daarnaast is de capaciteit van de universiteiten beperkt. Ook voor veel Turken is de toegang tot hoger onderwijs niet evident. In dat verband is het belangrijk om waakzaam te blijven over mogelijke sociale spanningen tussen de Turkse bevolking en de vluchtelingen.¹³⁸

2.5. – De EU Turkey Facility

2.5.1. Hoge noden

De opvang van 3,6 miljoen vluchtelingen vraagt grote inspanningen van de Turkse overheid. Volgens de Turkse regering heeft Turkije ondertussen al 37 miljard euro besteed aan de opvang van Syrische vluchtelingen.¹³⁹ Daarnaast geeft de EU significante financiële steun. In het EU-Turkey Statement engageerde de EU zich om 2 keer een schijf van 3 miljard te betalen voor de opvang van vluchtelingen in Turkije. De eerste tranche van de The EU Facility for Refugees in Turkey voorziet financiering voor projecten tot midden 2021. De tweede tranche laat toe om projecten te financieren tot ten laatste midden 2025, hoewel de financiering voor de meeste projecten een stuk eerder zal eindigen. 2,6 miljard euro werd al gepend. Voor meer dan 4,2 miljard aan projecten werden al contracten uitgeschreven.¹⁴⁰ Het geld gaat grotendeels naar grote internationale hulporganisaties als UNHCR, IOM, WFP, WHO en ngo's, maar ook naar de Turkse overheidsdiensten van onderwijs, gezondheidszorg en migratie voor capaciteitsopbouw. Ook lokale besturen ontvangen financiering.¹⁴¹ Het geld wordt over het algemeen besteed aan terechte prioriteiten zoals onderwijs, medische zorg, taal, rechtsbijstand en het bieden van een sociaal vangnet. Hoewel er ruimte is voor verbetering op het vlak van effectiviteit is ook het Europees Rekenhof ervan overtuigd dat de Facility een wezenlijk verschil maakt en beantwoordt aan de juiste prioriteiten.¹⁴²

Toch zijn er ook projecten die vragen oproepen. De Turkse kustwacht en de

DGMM worden via de Facility gefinancierd voor projecten van *migration management*. Volgens het Europees Rekenhof werd onvoldoende aangetoond dat *migration management* een prioriteit zou moeten zijn.¹⁴³ De vraag is of *migration management* überhaupt thuishoort in een fonds dat vluchtelingen moet bijstaan. Via steun in het kader van de pretoetreding heeft de EU ook verschillende terugkeercentra gefinancierd (zie ook *Duurzame oplossing 1*). Het is cruciaal dat de Europese steun op geen enkele manier bijdraagt tot het terugsturen van mensen naar Syrië tegen hun wil en tot andere mensenrechtenschendingen.

Gespreid over 3,6 miljoen vluchtelingen komt de EU-steun neer op 1630 euro per persoon gespreid over een periode van 6 jaar. Dat betekent minder dan 1 euro per dag

6 miljard euro is een groot bedrag. Toch maakt een snelle rekensom duidelijk dat het bedrag in verhouding met de noden erg bescheiden is. Gespreid over 3,6 miljoen vluchtelingen komt het neer op 1630 euro per persoon gespreid over een periode van 6 jaar. Dat betekent minder dan 1 euro per dag. Gezien de enorme noden zijn er nu al ernstige tekorten. **In oktober 2019 was er maar financiering voor 32% van de noden geïdentificeerd door UNHCR.**¹⁴⁴ Unicef kampt voor zijn werk in Turkije met een urgent tekort aan funding van 32%.¹⁴⁵ Ook IOM geeft aan dat er nu al een tekort is aan financiering. Een tweede probleem waar zij mee geconfronteerd worden is het gebrek aan meerjaren-

financiering die moet toelaten om activiteiten op lange termijn te plannen.¹⁴⁶ Dit wordt bevestigd door verschillende internationale hulporganisaties op het terrein. Het gebrek aan lange termijn financiering zorgt voor operationele problemen en maakt het moeilijk om het juiste personeel te rekruteren en te behouden.¹⁴⁷

2.5.2. Onzekere toekomst

Tot 2021 is er financiering voor de projecten die lopen verzekerd. De toekomst na 2021 is onzeker. Voor het IOM programma voor vluchtelingen is de financiering tot 2020 gegarandeerd, nadien is die onzeker.¹⁴⁸ **Ook internationale ngo's op het terrein maken zich grote zorgen over de situatie na 2021.**¹⁴⁹ Hoewel veel beleidsmakers in woorden belang hechten aan de opvang van vluchtelingen 'in de regio' blijkt dat in de praktijk een stuk moeilijker. Voor de tweede schijf van 3 miljard euro bleken de EU-lidstaten niet bereid om het oorspronkelijk beloofde bedrag op tafel te leggen. De afspraak was dat het geld net als voor de eerste schijf voor twee derde van de EU-lidstaten zou komen. Uit gelekte documenten bleek dat veel lidstaten daar in 2018 niet langer bereid toe waren.¹⁵⁰ Uiteindelijk werd de sleutel omgekeerd en betaalden de lidstaten maar 1 miljard euro. De andere 2 miljard komt uit de EU-begroting.¹⁵¹ Als gevolg daarvan moest de Europese Commissie middelen schrappen uit onder andere het fonds voor humanitaire hulp.¹⁵² **Het is dan ook erg onzeker dat de lidstaten zich na 2021 bereid zullen tonen om voldoende middelen op tafel te leggen.**

Blijvende financiering vanuit Europa zal de komende jaren broodnodig zijn om van de opvang van vluchtelingen in

Het is duidelijk dat de Turkse overheid niet in staat en niet bereid is om programma's als ESSN te implementeren zonder externe financiering

Turkije een succes te maken. Het is duidelijk dat de Turkse overheid niet in staat en niet bereid is om programma's als ESSN te implementeren zonder externe financiering. Een abrupte stopzetting ervan zou dramatische gevolgen hebben voor 1,6 miljoen Syrische vluchtelingen. Als het Europese lidstaten menens is met hun pleidooi voor kwaliteitsvolle 'opvang in de regio' moeten daar ook financiële engagementen tegenover staan.

Opiniepeilingen geven aan dat de Turkse publieke opinie vijandiger wordt ten aanzien van de Syrische vluchtelingen. Het is in die context **belangrijk dat de Europese steun de kwetsbare Turkse bevolking niet uit het oog verliest en de sociale cohesie tussen beide gemeenschappen versterkt**. Dit houdt in dat de EU inspanningen levert om de dienstverlening te versterken op plaatsen waar een hoog aantal vluchtelingen voor meer competitie zorgt. Zo kunnen lokale diensten beantwoorden aan de toenemende vragen. Projecten die inzetten op de economische empowerment van Syrische vrouwen zijn best vergezeld van inspanningen om ook kwetsbare Turkse vrouwen economisch sterker maken etc.

DUURZAME OPLOSSING

3

**HERVESTIGING
NAAR
EU-LIDSTATEN**

In de New York Declaration for Refugees and Migrants die in September 2016 door alle VN-lidstaten werd aangenomen, engageerden zij zich tot “a more equitable sharing of the burden and responsibility for hosting and supporting the world’s refugees”.

Een cruciaal instrument in dat kader is de internationale hervestiging. Hervestiging is in de eerste plaats een instrument om kwetsbare vluchtelingen wier veiligheid, gezondheid of fundamentele rechten niet gegarandeerd zijn in het eerste land van opvang, bescherming te bieden in derde landen. Daarnaast is het een manier voor rijke landen om solidariteit te tonen met ontwikkelingslanden die vandaag 86% van de vluchtelingen opvangen. In de Verklaring van New York engageerden de VN-lidstaten zich om het aantal hervestigingsplaatsen op te voeren en te streven naar ‘een volledige invulling van de jaarlijkse hervestigingsnoden die de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR identificeert’.

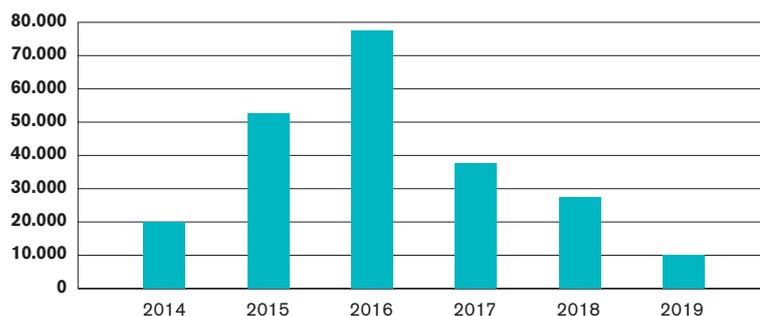
3.1. – Toenemende noden, dalend aanbod

Het UNHCR-hervestigingsprogramma in Turkije is op dit moment het grootste in de wereld.¹⁵³ Tijdens de laatste 6 jaar werden meer dan 106.500 plaatsen aangeboden voor hervestiging. 63.000 mensen konden daadwerkelijk worden hervestigd. Toch kan gezien het grote aantal vluchtelingen in Turkije maar een fractie van hen deelnemen aan het programma. Volgens UNHCR is 10% van de 4 miljoen vluchtelingen in Turkije in acute nood aan hervestiging. In 2018 werden nauwelijks 9000 vluchtelingen van wie een grote meerderheid Syriërs uit Turkije hervestigd.¹⁵⁴ Dat is 0,2% van de vluchtelingen in Turkije. Hoewel Turkije in absolute aantallen dus kampioen is, ligt het hervestigingspercentage lager dan het wereldwijde gemiddelde van 0,4%. Dat maakt duidelijk dat hervestiging voor de meeste vluchtelingen geen toegankelijke optie is in hun zoektocht naar bescherming. Alleen al voor de kwetsbaarste groep zal het in het huidige tempo meer dan 40 jaar duren eer ze hervestigd zijn.

In 2018 werden nauwelijks 9000 vluchtelingen van wie een grote meerderheid Syriërs uit Turkije hervestigd. Dat is 0,2% van de vluchtelingen in Turkije. Hoewel Turkije in absolute aantallen dus kampioen is, ligt het hervestigingspercentage lager dan het wereldwijde gemiddelde van 0,4%

Veel Syrische vluchtelingen beseffen dan ook dat hervestiging geen haalbare optie is. Maar 36% van de 300 geïnterviewde respondenten overweegt bescherming te zoeken in Europese landen. Binnen die groep ziet 62% van de mensen hervestiging als een mogelijke optie. 1 op de 4 overweegt de oversteek via een mensensmokkelaar.¹⁵⁵ Uit de 2 focusgroepgesprekken met Syrische vluchtelingen in Hatay en Gaziantep blijkt dat de meeste mensen niet weten hoe of via welk kanaal ze een aanvraag tot hervestiging kunnen doen. Ook erg kwetsbare mensen die tot de

INTERNATIONALE BELOFTES VOOR HERVESTIGING SYRISCHE VLUCHTELINGEN

doelgroep van hervestiging behoren, weten niet hoe ze daarvoor geselecteerd kunnen worden. Een Syrische vrouw uit de provincie Idlib die al 6 jaar in Turkije verblijft, verklaart: "Ik heb een dochter met een ernstige oogziekte. De operatie kost in Turkije meer dan 3000 euro. Dat kunnen we nooit betalen. Ik weet dat deze operatie in Europa mogelijk zou zijn voor veel minder geld. Ik heb echter geen idee hoe daarvoor een aanvraag in te dienen".¹⁵⁶

De laatste jaren ging het aantal toezeggingen voor hervestiging uit Turkije er verder op achteruit.¹⁵⁷ Ook het Voluntary Humanitarian Admission Scheme dat volgens de EU-Turkey Statement zou worden opgezet om de druk op Turkije te verlichten zodra de aankomsten substantieel zouden verminderen, werd nooit geactiveerd. Daarnaast besliste een aantal lidstaten in het midden van het programma om de opgenomen engagementen tijdelijk 'on hold' te zetten. Mensen die al lange en intensieve selectieprocedures doorstonden, bleven zo in de kou staan. Ook België was de voorbije jaren een aantal keer in dat geval. Deze beslissingen vertragen het hervestigingsproces en brengen kwetsbare mensen vaak in moeilijke situaties. Hoewel UNHCR benadrukt dat de Belgische diensten UNHCR snel op de hoogte brachten over het probleem¹⁵⁸ is het duidelijk dat dit soort van vertragingen voor operationele problemen zorgen op het terrein, aangezien de gezinssituaties snel kunnen wijzigen.

3.2. – Hervestiging naar België

In België beslist de federale regering over het jaarlijkse aantal mensen dat naar België hervestigd wordt. De selectieprocedure gebeurt door het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen. Fedasil staat samen met IOM in voor het regelen van de reis, de medische screening en een culturele oriëntatie voor het vertrek met informatie over de reis, tewerkstelling, onderwijs etc.

Bij aankomst worden de vluchtelingen opgevangen in centra van Fedasil die gespecialiseerd zijn in de opvang van hervestigde personen. Het verblijf in het centrum duurt ongeveer zes weken en geeft toegang tot materiële hulp en een opvangprogramma aangepast aan hun behoeften. Na hun verblijf in het centrum worden de hervestigde vluchtelingen voor maximaal zes maanden opgevangen in een lokaal opvanginitiatief (LOI). Tijdens deze overgangsfase brengen ze hun administratie in orde, zoeken ze naar een privéwoning en starten ze hun integratieproces.

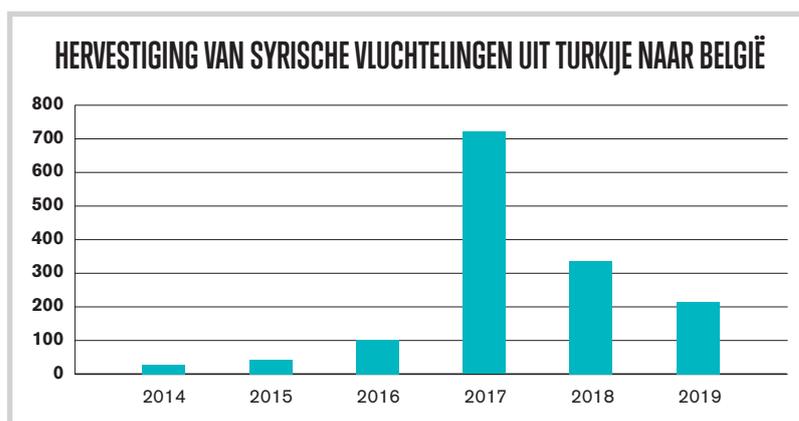
Ook in België vertonen de hervestigingcijfers uit Turkije tijdens de laatste

2 jaar een negatieve trend. In 2017 werden nog 721 mensen uit Turkije hervestigd (allemaal onder het een-op-eenmechanisme van het EU-Turkey Statement). Nadien nam het aantal sterk af in een algemene context van dalende cijfers voor hervestiging.

België engageerde zich om tijdens de periode 2018-2019 2000 vluchtelingen via hervestiging te laten overkomen.¹⁵⁹ Helaas werden deze engagementen niet nagekomen. Eind september 2019 zijn er maar 1113 personen aangekomen.

Ook in België vertonen de hervestigingcijfers uit Turkije tijdens de laatste 2 jaar een negatieve trend

In 2019 kwamen maar 233 personen aan terwijl de regering zich geëngageerd had om dit jaar nog 850 mensen te laten overkomen. Volgens het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Staatlozen is de kans klein dat er dit jaar nog personen zullen komen.¹⁶⁰

3.2.1. Opvangcrisis

Als reden voor de terugval in de Belgische hervestigingcijfers verwijst de regering naar het gebrek aan plaatsen in de opvang voor asielzoekers. Sinds de zomer van 2019 kampt het Belgische opvangnetwerk namelijk met ernstige tekorten door een ondoordachte afbouw van het aantal opvangplaatsen. In 2016 besliste de regering om 22 miljoen te besparen bij Fedasil, het federaal agentschap dat de opvang van asielzoekers organiseert. Toen had België nog bijna 34.000 opvangplaatsen. De regering besliste dat het aantal plaatsen tegen eind 2018 zou krimpen tot minder dan 17.000. Ook gespecialiseerd personeel vloeide af. Het idee dat ons land minder opvangplaatsen nodig zou hebben, botst met het toenemende aantal vluchtelingen in de wereld en de toenemende nood aan hervestiging. **Het middenveld waarschuwde van bij de start voor een te voorbarige afbouw van het aantal plaatsen.**¹⁶¹

Dat toont de nood aan van een flexibel opvangmodel met voldoende bufferplaatsen dat rekening houdt met een fluctuerende aankomst van asielzoekers. De overheid kan de financiële kosten van asielopvang controleren door een jojo-effect in de opvang te vermijden. In tijden van onderbezetting kan de opvangcapaciteit ook worden ingezet om meer inspanningen te doen voor hervestiging en als een tijdelijk vangnet voor erkende vluchtelingen, tot ze een eigen woonoplossing vinden.

In 2017 en 2018 organiseerde het CGSV 7 selectiemissies naar Turkije. 189 kwetsbare mensen die al een selectieprocedure doorstonden in Turkije dreigen door de opschorting van de hervestiging uit de boot te vallen.¹⁶² Als

189 kwetsbare mensen die al een selectieprocedure doorstonden in Turkije dreigen door de opschorting van de hervestiging uit de boot te vallen

deze mensen niet meer in 2019 aankomen, betekent dat bovendien dat België geen beroep kan doen op de Europese budgetten (voorzien om lidstaten aan te sporen om aan hervestiging te doen) voor deze groep.

3.2.2. Gebrek aan wettelijk kader

Er bestaat momenteel geen juridisch kader voor hervestiging: noch voor het vastleggen van de Belgische hervestigingsengagements, noch voor de hervestigingsprocedure. Het gebrek aan een duidelijk politiek engagement over een langere periode maakt hervestigingsmissies minder voorspelbaar en het bemoeilijkt een efficiënte planning. De afwezigheid van een wettelijk kader leidde ertoe dat zowel voormalig staatssecretaris voor Asiel en Migratie Theo Francken als de huidige staatssecretaris Maggie De Block eenzijdig kon beslissen om de hervestiging van vluchtelingen 'on hold' te zetten. Door een wettelijk kader uit te werken kunnen we dergelijke scenario's zoveel mogelijk vermijden.¹⁶³

Asielzoekers schuiven aan om zich te registreren in het aanmeldpunt van 'Klein Kasteeltje'. (december 2018).

4

**CONCLUSIE
EN
AANBEVELINGEN**

De aanwezigheid van meer dan 3,6 miljoen Syrische vluchtelingen in Turkije plaatst het land voor grote uitdagingen die verder gaan dan het bieden van tijdelijke humanitaire hulp. Duurzame oplossingen zijn nodig. Zowel in het belang van de Syrische vluchtelingen als van Turkije als van de Europese Unie.

Hoewel de Turkse overheid, Turkse burgers, lokale en internationale ngo's, hulporganisaties en de EU enorme inspanningen leveren, blijft de situatie op het terrein voor de meeste Syriërs erg precair. Verschillende parameters op het vlak van tewerkstelling, armoede en voedselzekerheid kleuren donkerrood. Na acht jaar oorlog in Syrië is duidelijk dat een groot aantal Syriërs permanent in Turkije zal blijven. Verdere inspanningen zijn nodig om toe te laten dat zij deel worden van de Turkse samenleving en niet langer afhankelijk zijn van humanitaire hulp. Toegang tot legaal verblijf, de Turkse arbeidsmarkt, en onderwijs is cruciaal zodat Syriërs kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud.

Nu al zorgt de aanwezigheid van de Syrische vluchtelingen voor toenemende spanningen in de Turkse samenleving. De druk om terug te keren neemt toe terwijl de situatie in Syrië daar niet rijp voor is. Nu al neemt het aantal gedwongen uitzettingen naar Syrië toe. Deze uitwijzingen vormen een duidelijke schending van het

principe van non-refoulement. De inval van Turkije in het noordoosten van Syrië en het plan om een bufferzone te creëren voor de opvang van miljoenen Syriërs is een **flagrante overtreding van het internationaal recht die kan leiden tot demographic engineering**.

Een grootschalige premature terugkeer zou desastreuze gevolgen hebben voor de stabiliteit in de regio. Dit rapport toont aan dat er onvoldoende garanties zijn om zulke massale uitwijzingen te verhinderen. De Turkse overheid verdient erkenning voor de geleverde inspanningen die ze deed, maar dat ontslaat haar niet van haar plicht om het internationaal recht te respecteren en mensen niet terug te sturen naar een oorlogszone. Ook de EU gaat niet vrijuit. De *removal centres* die gebruikt werden om Syrische vluchtelingen te dwingen tot 'vrijwillige' terugkeer worden door de EU gefinancierd. Ook de VN-vluchtelingenorganisatie moet meer inspanningen leveren om gedwongen terugkeer te voorkomen.

Als er geen antwoord gevonden wordt op de noden van de vluchtelingen én de bezorgdheden van de lokale gemeenschappen brengt dat grote risico's met zich mee voor de sociale, politieke en economische situatie van het land en uiteindelijk ook de regio.

De verantwoordelijkheid voor de opvang van de Syriërs is een gedeelde internationale verantwoordelijkheid. Turkije kan deze uitdaging niet alleen aan. In alle drie de duurzame oplossingen heeft de EU een cruciale rol te spelen. De EU moet:

- garanderen dat de terugkeer naar Syrië alleen op een veilige, vrijwillige en waardige manier gebeurt;
- Turkije bijstaan in de duurzame integratie van Syrische vluchtelingen in

de Turkse samenleving;

- via hervestiging bescherming bieden aan de kwetsbaarste vluchtelingen én solidariteit tonen met Turkije.

De EU voorziet met 6 miljard euro in een enorm bedrag voor de opvang in Turkije. In verhouding met de gigantische noden is die som bescheiden. Gespreid over 3,6 miljoen vluchtelingen betekent het minder dan 1 euro per dag per persoon. Nu al kampen verschillende hulporganisaties met ernstige tekorten.

De toekomst na 2021 is erg onzeker. Hoewel veel beleidsmakers in woorden belang hechten aan de opvang van vluchtelingen 'in de regio' blijkt dat in de praktijk een stuk moeilijker. Al vóór de uitbetaling van de tweede schijf van 3 miljard euro bleken de EU-lidstaten niet bereid om het oorspronkelijk beloofde bedrag op tafel te leggen. Blijvende financiering vanuit Europa zal de komende jaren broodnodig zijn om van de opvang van vluchtelingen in Turkije een succes te maken. Het is duidelijk dat de Turkse overheid niet in staat en niet bereid is om grote levensnoodzakelijke hulpprogramma's te implementeren zonder externe financiering. Een abrupte stopzetting ervan zou dramatische gevolgen hebben voor miljoenen Syrische vluchtelingen.

Als het Europese lidstaten menens is met hun pleidooi voor kwaliteitsvolle 'opvang in de regio' moeten daar ook financiële en andere engagementen tegenover staan. Het Global Forum for Refugees in december 2019 is een eerste belangrijk moment om beloftes om te zetten in concrete engagementen.

AANBEVELINGEN

VEILIGE, VRIJWILLIGE EN WAARDIGE TERUGKEER NAAR SYRIË

1. Maak duidelijk aan Turkije dat elke vorm van gedwongen terugkeer, inclusief het onder druk zetten van Syriërs om papieren van 'vrijwillige terugkeer' te ondertekenen, onaanvaardbaar is en onmiddellijk moet stoppen.
2. Eis onmiddellijke, volledige en onvoorwaardelijke toegang van UNHCR en ngo's tot Turkse detentie- en *removal*-centra, opdat zij het vrijwillige karakter van terugkeerbewegingen kunnen verifiëren.
3. Spoor UNHCR aan om een actievere en publieke rol te spelen in het voorkomen van gedwongen terugkeer en in de promotie van het principe van non-refoulement. Verzoek de Turkse overheid om gedetailleerde data (inclusief leeftijd, geslacht, datum van terugkeer en naam van specifieke grenspost) te publiceren over 'vrijwillige' terugkeerbewegingen.
4. Verzoek UNHCR om regelmatige *intention surveys* uit te voeren bij Syrische vluchtelingen, gelijkaardig aan bestaande *intention surveys* in andere buurlanden van Syrië.
5. Verzeker dat EU-financiering op geen enkele manier wordt gebruikt om gedwongen terugkeer te faciliteren, en stel een onderzoek in naar wantoestanden in Turkse *removal centres* die EU-financiering ontvingen.
6. Pleit voor de verdere operationalisering en versterking van de VN-lijst van 21 voorwaarden voor terugkeer (UNHCR Protection Thresholds), via de ontwikkeling van concrete benchmarks en monitoringsmechanismen.
7. Verzeker dat Europese fondsen op geen enkele manier bijdragen aan *demographic engineering* in de gebieden onder Turkse controle in Noord-Syrië.

8. Vraag de VN-mensenrechtencommissaris (OHCHR) en de VN-onderzoekscommissie voor Syrië (UN COI) om sterker aandacht te besteden aan de situatie van terugkerende Syrische vluchtelingen en aan het gevaar van *demographic engineering* in Noord-Syrië, en om daar op regelmatige basis over te rapporteren aan de Mensenrechtenraad van de VN in Genève.

LOKALE INTEGRATIE IN TURKIJE

1. Garandeer de financiële steun voor de opvang van vluchtelingen in Turkije ook na 2021. Zorg daarbij voor:
 - meerjarenfinanciering voor hulporganisaties zodat zij hun activiteiten over meerdere jaren kunnen plannen, het juiste personeel aanwerven en behouden etc.;
 - steun die ook de kwetsbare Turkse bevolking ten goede komt en die de sociale cohesie versterkt.
 - financiering van publieke campagnes voor de Turkse bevolking die veroordelen over Syrische vluchtelingen ontkrachten en xenofobie en discriminatie tegengaan;
 - steun voor de lokale civil society en organisaties die toezien op de naleving van de rechten van vluchtelingen op de werkvloer;
 - de voorzetting en uitbreiding van het Emergency Social Safety Net (ESSN) zolang een vlotte toegang tot de formele Turkse arbeidsmarkt niet verzekerd is;
 - financiering van programma's die de toegang van vrouwen tot de arbeidsmarkt promoten;
 - financiering van taallessen;
 - financiering van toegankelijke juridische hulp voor vluchtelingen.
2. Zet druk op de Turkse overheid om:
 - bescherming te garanderen voor alle Syriërs die bescherming zoeken in Turkije, met gegarandeerde toegang tot registratieprocedures in alle provincies. Bij het toewijzen van

- vluchtelingen aan bepaalde provincies dient zoveel mogelijk rekening gehouden te worden met familiebanden, werkopportunities en de voorkeur van de betrokken personen;
- de geografische beperking op de Conventie van Genève op te heffen en werk te maken van een volwaardig beschermingsstatuut voor vluchtelingen van buiten Europa;
 - een georganiseerd beleid inzake asiel en integratie verder uit te bouwen. Onderzoek of ook Belgische asiel- en integratiediensten een rol kunnen spelen in het uitwisselen van best practices;
 - de toegang van Syriërs tot de formele Turkse arbeidsmarkt te verbeteren. Daarbij is extra aandacht nodig voor de moeilijke toegang voor vrouwen;
 - de toegang van Syriërs tot het Turkse staatsburgerschap te faciliteren met transparante procedures;
 - de beperkingen op de vrijheid van beweging voor Syrische vluchtelingen in Turkije weg te werken.

HERVESTIGING

1. Zorg voor een collectieve EU-*belofte* van minstens 30.000 plaatsen voor hervestiging in 2020.¹⁶⁴
2. Creëer een wettelijk kader voor hervestiging, zowel wat betreft het beslissingsproces voor het Belgische engagement, als voor de procedure. Maak het Belgische hervestigingsprogramma structureel, met engagementen die vastgelegd zijn over meerdere jaren.¹⁶⁵
3. Hervestig minstens 8085 vluchtelingen naar België over een periode van 3 jaar via een groeipad.¹⁶⁶
4. Geef voorrang aan de kwetsbaarste profielen. Religie, etniciteit en integratiepotentieel mogen geen aparte criteria voor hervestiging zijn.
5. Maak werk van een flexibel opvangmodel met voldoende bufferplaatsen zodat hervestiging niet in het gedrang komt bij een verhoogd aantal spontane asielaanvragen.
6. Maak voldoende middelen vrij voor de huisvesting, begeleiding, psychosociale zorg en duurzame integratie van hervestigde vluchtelingen in onze samenleving, en voorzie daarin een rol voor het middenveld.

METHODE VAN DIT ONDERZOEK

Dit rapport kwam tot stand aan de hand van literatuuronderzoek, een survey bij 300 Syrische vluchtelingen in 3 provincies (telkens 100 mensen in Gaziantep, Istanbul en Hatay) via een gespecialiseerde onderzoeksorganisatie aangevuld met interviews en focusgroepen tijdens een terreinbezoek in Istanbul, Ankara, Gaziantep en Hatay in september-oktober 2019.

Er werden interviews afgenomen met medewerkers van UNHCR in Ankara en Brussel, de Internationale Organisatie voor Migratie, World Food Programme, World Health Organization, academici (prof. dr. Murat Erdogan (Turkish-German University Istanbul), prof. Omar Kadkoy (TEPAV Ankara)), mensenrechtenorganisaties en -advocaten, internationale ngo's⁶, actoren die de Turkse overheid via bilaterale samenwerking ondersteunen in de opvang van Syrische vluchtelingen (zoals het Duitse ontwikkelingsagentschap GIZ), de EU-delegatie in Turkije, de vertegenwoordiging van Europese lidstaten in Turkije, lokale civil society organisaties, Kizilay (Turkse Rode Halve Maan) en raadgevers van de belangrijkste oppositiepartij (CHP). In totaal sprak 11.11.11 met 32 experten.

Twee focusgroepsgesprekken met Syrische vluchtelingen werden afgenomen in Gaziantep (zes mensen) en Hatay (acht mensen).

11.11.11 bezorgde ook een aparte vragenlijst (zie annex I hiernaast) aan UNHCR Turkije met vragen over de rol van UNHCR in terugkeer en hervestiging. Deze werd helaas niet beantwoord door UNHCR.

Hoewel de verblijfssituatie en de levensomstandigheden van niet-Syrische vluchtelingen en andere migranten in Turkije nog precairder zijn dan die van Syrische vluchtelingen focussen we in dit rapport alleen op de Syriërs.

11.11.11 QUESTIONNAIRE TO UNHCR

13.11.2019

1. **In 2018 and 2019 the Belgian government put its resettlement program 'on hold' due to pressure on the reception centers in Belgium. Can you provide more information on what happened to the persons that went through the selection procedure in Turkey?**
 - How many were selected and how many could go to Belgium at this moment?
 - How many were resettled to other EU countries?
 - How many are still in Turkey?
 - Is UNHCR in contact with all these persons? We assume they are very vulnerable and their resettlement was an emergency solution, that is now no longer there. Is it possible to provide more information on their current situation?

2. **Turkey claims that more than 350.000 Syrians have returned voluntarily to Syria since 2016.**
 - How many of these return movements were you able to verify, and in how many cases did you confirm that the return was indeed voluntary?
 - With how many of these 350.000 returnees have you been in contact since their return?

3. **According to the Global Detention Project, there exist at least 24 removal centers across Turkey, in addition to detention places in airports, camps and police offices.¹⁶⁷ Can you provide exact data on:**
 - How often you have had access to any of these 24 removal centers since 2016 (data per center)?
 - Do you have any access to other places, besides removal centers, where Syrians are being detained before returning to Syria?
 - On 23 December 2016, UNHCR has stated that it “does not benefit, at this stage, from unhindered and predictable access to pre-removal centers in Turkey”¹⁶⁸. Is this statement still valid? If not, can you specify which progress has been made since?
 - Can you confirm that Turkish authorities did not, in any way, hinder UNHCR's ability to verify the voluntariness of return movements? If not, which specific obstacles did you face in this regard?
 - How many staff (exact numbers) does UNHCR have to monitor the voluntariness of returns across Turkey?

4. **UNHCR has been criticized (see for example a recent rapport by Amnesty International and an article in The Guardian) of being too close to the Turkish government, and for not clearly and publicly speaking out against the deteriorating situation of Syrian refugees in Turkey.¹⁶⁹ How do you respond to this criticism?**

5. **UNHCR has stated that “due to the operational context”, it is not able to conduct intention surveys among Syrian refugees in Turkey.¹⁷⁰ Can you specify what are the exact contextual reasons that UNHCR does not conduct intention surveys in Turkey?**

BRONNEN

- 1 Migration Policy Institute, Thinking Outside the Camp: Syrian Refugees in Istanbul, augustus 2017. <https://www.migrationpolicy.org/article/thinking-outside-camp-syrian-refugees-istanbul>
- 2 11.11.11, Long Road to Return, november 2018.
- 3 UNHCR, Solutions for refugees. <https://www.unhcr.org/50a4c17f9.pdf>
- 4 New York Declaration for Refugees and Migrants, oktober 2016. https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/71/1
- 5 Global Compact on Refugees, december 2018. https://www.unhcr.org/gcr/GCR_English.pdf
- 6 11.11.11 sprak met de medewerkers van vier internationale ngo's die actief zijn in het zuiden van Turkije. Zij wensten gezien de beperkte ruimte voor het kritische middenveld in Turkije niet geciteerd te worden in dit rapport.
- 7 Syria Live, Turkish, Complete text of the Turkish Russian agreement on Northern Syria, oktober 2019. <https://syria.liveuamap.com/en/2019/22-october-cpcomplete-text-of-turkish-russian-agreement-on>;
- 8 Ahval, Turkey to deport Syrian refugees involved in crime, end free health care – Erdogan, juli 2019. <https://ahvalnews.com/syrian-refugees/turkey-deport-syrian-refugees-involved-crime-end-free-health-care-erdogan>;
- 9 CBC, Turkey plans to return 1 million Syrians, warns of new migrant wave in Europe, September 2019. <https://www.cbc.ca/news/world/syria-refugees-turkey-repatriation-1.5271250>; Presidency of the Republic of Turkey, "We have no other option but to go our own way unless a safe zone is created east of the Euphrates", September 2019. <https://tccb.gov.tr/en/news/542/109562/-we-have-no-other-option-but-to-go-our-own-way-unless-a-safe-zone-is-created-east-of-the-euphrates->;
- 10 Presidency of the Republic of Turkey, "Turkey can no longer afford to be a mere onlooker to the situation east of the Euphrates", september 2019. <https://www.tccb.gov.tr/en/news/542/109522/-turkey-can-no-longer-afford-to-be-a-mere-onlooker-to-the-situation-east-of-the-euphrates->;
- 11 Rudaw, Turkey plans construction blitz in Syria 'safe zone': reports, September 2019. <https://www.rudaw.net/english/middleeast/syria/27092019>; The Guardian, Erdogan proposes plan for refugee safe zone in Syria, september 2019. <https://www.theguardian.com/world/2019/sep/24/erdogan-proposes-plan-for-refugee-safe-zone-in-syria>;
- 12 Presidency of the Republic of Turkey, "Turkey can no longer afford to be a mere onlooker to the situation east of the Euphrates", september 2019. <https://www.tccb.gov.tr/en/news/542/109522/-turkey-can-no-longer-afford-to-be-a-mere-onlooker-to-the-situation-east-of-the-euphrates->;
- 13 UN News, Guterres in Turkey: UN to study 'new settlement areas' plan for Syrian refugees, november 2019. <https://news.un.org/en/story/2019/11/1050451>.
- 14 Ahval, Three-quarters of Turks disapprove of government's Syrian refugee policy – poll, september 2019. <https://ahvalnews.com/syrian-refugees/three-quarters-turks-disapprove-governments-syrian-refugee-policy-poll>;
- 15 CTRS, Public Perceptions on Turkish Foreign Policy, juli 2019. https://www.khas.edu.tr/sites/khas.edu.tr/files/inline-files/TDP-2019_BASINENG_FINAL.PDF;
- 16 The New Arab, Syrian refugees go into hiding as Turkey begins crackdown, augustus 2019. <https://www.alaraby.co.uk/english/indepth/2019/8/29/syrian-refugees-go-into-hiding-as-turkey-begins-crackdown>;
- 17 Ahval, Syrian refugees Turkey's most important problem after economy poll, juli 2019. <https://ahvalnews.com/syrian-refugees/syrian-refugees-turkeys-most-important-problem-after-economy-poll>;
- 18 The New Turkey, anti-refugee sentiment ahead of Turkey's local elections, februari 2019. <https://thenewturkey.org/anti-refugee-sentiment-ahead-of-turkeys-local-elections>; France 24, Attacks against Syrians in Turkey raise fears of escalation, juli 2019. <https://www.france24.com/en/20190710-attacks-against-syrians-turkey-raise-fears-escalation>; Turkish Minute, Mob attacks Syrian refugees over child abuse claim in Istanbul, juni 2019. <https://www.turkishminute.com/2019/06/30/mob-attacks-syrian-refugees-over-child-abuse-claim-in-istanbul/>;
- 19 Refugees International, Insecure Future, september 2019. <https://www.refugeesinternational.org/reports/2019/9/18/insecure-future-deportations-and-lack-of-legal-work-for-refugees-in-turkey>; The National, Syrian refugees in Istanbul nervous over raids, arrests by Turkish authorities, juli 2019. <https://www.thenational.ae/world/europe/syrian-refugees-in-istanbul-nervous-over-raids-arrests-by-turkish-authorities-1.887957>; STJ, Turkey: Renewed Concern Among Syrian Refugees over a New Wave of Illegal Deportations, oktober 2019. <https://stj-sy.org/wp-content/uploads/2019/10/Turkey-Renewed-Concern-Among-Syrian-Refugees-over-a-New-Wave-of-Illegal-Deportations.pdf>.
- 20 Amnesty International, Turkey: Syrians illegally deported into war ahead of anticipated 'safe zone', oktober 2019. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/turkey-syrians-illegally-deported-into-war-ahead-of-anticipated-safe-zone/>; Human Rights Watch, Turkey: Syrians Being Deported to Danger, oktober 2019. <https://www.hrw.org/news/2019/10/24/turkey-syrians-being-deported-danger>; STJ, Turkey: Renewed Concern Among Syrian Refugees over a New Wave of Illegal Deportations, oktober 2019. <https://stj-sy.org/en/turkey-renewed-concern-among-syrian-refugees-over-a-new-wave-of-illegal-deportations/>.
- 21 Foreign Policy, Turkey Is Helping, Not Deporting, Syrian Refugees, augustus 2019. <https://foreignpolicy.com/2019/08/23/turkey-is-helping-not-deporting-syrian-refugees-erdogan-turkish-government-policy/>; Al Jazeera, Deadline extended for unregistered Syrians to leave Istanbul, augustus 2019. <https://www.aljazeera.com/news/2019/08/deadline-extended-unregistered-syrians-leave-istanbul-190821082008368.html>;
- 22 Amnesty International, Turkey: Syrians illegally deported into war ahead of anticipated 'safe zone', oktober 2019. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/turkey-syrians-illegally-deported-into-war-ahead-of-anticipated-safe-zone/>; Human Rights Watch, Turkey: Syrians Being Deported to Danger, oktober 2019. <https://www.hrw.org/news/2019/10/24/turkey-syrians-being-deported-danger>; STJ, Turkey: Renewed Concern Among Syrian Refugees over a New Wave of Illegal Deportations, oktober 2019. <https://stj-sy.org/en/turkey-renewed-concern-among-syrian-refugees-over-a-new-wave-of-illegal-deportations/>.
- 23 The Guardian, 'It's not legal': UN stands by as Turkey deports vulnerable Syrians, augustus 2019. <https://www.theguardian.com/global-development/2019/aug/23/its-not-legal-un-stands-by-as-turkey-deports-vulnerable-syrians>.
- 24 Human Rights Watch, Turkey: Border Guards Kill and Injure Asylum Seekers, mei 2016. <https://www.hrw.org/news/2016/05/10/turkey-border-guards-kill-and-injure-asylum-seekers>;

- 25 Human Rights Watch, Turkey: Mass Deportations of Syrians, maart 2018. <https://www.hrw.org/news/2018/03/22/turkey-mass-deportations-syrians>.
- 26 Global Detention Project, Turkey: A Serial Human Rights Abuser and Europe's Refugee Gatekeeper, oktober 2019. <https://www.globaldetentionproject.org/turkey-a-serial-human-rights-abuser-and-europes-refugee-gatekeeper>
- 27 AIDA, Country Report: Turkey, december 2018. https://www.asylumineurope.org/sites/default/files/report-download/aida_tr_2018update.pdf
- 28 Aanvankelijk ging het om zogenoemde reception centres, maar de zes faciliteiten waarvan sprake (Erzurum, Gaziantep (Oguzeli), Izmir (Harmandali), Kayseri, Kırklareli (Pehlivan koy) en Van 2 (Kurubas)) werden in 2018 door Turkije omgevormd tot removal centres. Zie Global Detention Project, p 30-42.
- 29 Europees Parlement Budgetary Control Committee, Draft Report on the fact-finding mission of the Budgetary Control Committee to Turkey, november 2016. <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/116251/draft%20report%20of%20the%20CONT%20mission%20to%20Turkey.pdf>.
- 30 The Atlantic, Europe's Complicity in Turkey's Syrian-Refugee Crackdown, augustus 2019. <https://www.theatlantic.com/international/archive/2019/08/europe-turkey-syria-refugee-crackdown/597013/>; Global Detention Project, p 34-42.
- 31 Delegation of the EU to Turkey, Support to the Implementation of the EU-Turkey Statement of 18 March 2016 <https://www.avrupa.info.tr/en/project/support-implementation-eu-turkey-statement-18-march-2016-8006>; Europese Commissie, Second Annual Report on the Facility for Refugees in Turkey, maart 2018. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/14032018_facility_for_refugees_in_turkey_second_annual_report.pdf.
- 32 De zeven nieuwe centra bevinden zich in Adana, Balıkesir, Cankiri, Kutahya, Malatya, Nigde en Sanliurfa. Zie Global Detention Project, p 31.
- 33 Global Detention Project.
- 34 Foreign Policy, Turkey Is Helping, Not Deporting, Syrian Refugees, augustus 2019. <https://foreignpolicy.com/2019/08/23/turkey-is-helping-not-deporting-syrian-refugees-erdogan-turkish-government-policy/>; AL Jazeera, Deadline extended for unregistered Syrians to leave Istanbul, augustus 2019. <https://www.aljazeera.com/news/2019/08/deadline-extended-unregistered-syrians-leave-istanbul-190821082008368.html>;
- 35 Amnesty International, Sent to a war zone, 2019. https://www.amnesty.be/IMG/pdf/turkey_syrian_refugee_briefing_embargoed.pdf.
- 36 UNHCR, Turkey: Operational Update 2018 Highlights, December 2018. <https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2019/02/UNHCR-Turkey-Operational-Highlights-2018-Final.pdf>; UNHCR, Turkey: Operational Update 2019, June 2019. <http://reporting.unhcr.org/sites/default/files/UNHCR%20Turkey%20Operational%20Update%20-%20June%202019.pdf>
- 37 Interview UNHCR Ankara 27 september 2019.
- 38 https://www.asylumineurope.org/sites/default/files/report-download/aida_tr_2018update.pdf, p 94.
- 39 <https://www.statewatch.org/news/2017/jan/unhcr-letter-access-syrians-returned-turkey-to-greece-23-12-16.pdf>.
- 40 <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/03/TURKEY-2018-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf>, p 12.
- 41 Zie in dit verband ook de open brief 'Stop forced deportations from Turkey to Syria' van 17 organisaties, waaronder 11.11.11, aan UNHCR en de Europese Commissie (oktober 2019): <https://diary.thesyriacampaign.org/stop-forced-deportations-turkey-syria/>;
- 42 Amnesty International, Sent to a war zone, 2019. https://www.amnesty.be/IMG/pdf/turkey_syrian_refugee_briefing_embargoed.pdf, p 16.
- 43 Interviews met twee medewerkers INGO's in Zuid-Turkije, oktober 2019.
- 44 The Guardian, 'It's not legal': UN stands by as Turkey deports vulnerable Syrians, augustus 2019. <https://www.theguardian.com/global-development/2019/aug/23/its-not-legal-un-stands-by-as-turkey-deports-vulnerable-syrians>.
- 45 Interview Omar Kadkoy, 26 september, Ankara.
- 46 UNHCR, Syria Durable Solutions, november 2019. https://data2.unhcr.org/en/situations/syria_durable_solutions.
- 47 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/-safe-zone-in-syria-accelerates-voluntary-returns/1588551>.
- 48 UNHCR, Syria Durable Solutions, november 2019. https://data2.unhcr.org/en/situations/syria_durable_solutions.
- 49 UNHCR Working Group for the Syria Situation, Regional Durable Solutions, maart 2019. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/71524>.
- 50 EEAS, Speech by High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the European Parliament plenary session on the situation in northern Syria, oktober 2019. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/68651/speech-high-representativevice-president-federica-mogherini-european-parliament-plenary_en.
- 51 UNHCR Working Group for the Syria Situation, Regional Durable Solutions, maart 2019. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/71524>, New York Times, Turkey's Radical Plan: Send a Million Refugees Back to Syria, September 2019. <https://www.nytimes.com/2019/09/10/world/middleeast/turkey-syria-refugees-erdogan.html>.
- 52 UNHCR, comprehensive protection and solutions strategy, februari 2018. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/63223>
- 53 France 24, EU concerned at new migrant wave from Turkish operation in Syria, oktober 2019. <https://www.france24.com/en/20191008-eu-concerned-at-new-migrant-wave-from-turkish-operation-in-syria>; Zie ook een soortgelijke waarschuwing van de Nederlandse denktank Clingendael, juni 2019: https://www.clingendael.org/sites/default/files/2019-06/PB_Turkey_in_Northwestern_Syria_June_2019.pdf.
- 54 Amnesty International, Syria: Security Council must address crimes against humanity in Idlib, mei 2019. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/05/syria-security-council-must-address-crimes-against-humanity-in-idlib/>; UN SG, Statement attributable to the Spokesman for the Secretary-General – on UN Board of Inquiry in northwest Syria, augustus 2019. <https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2019-08-01/statement-attributable-the-spokesman-for-the-secretary-general--un-board-of-inquiry-northwest-syria>.

- 55 OHCHR, Press conference opening statement by UN High Commissioner for Human Rights Michelle Bachelet, September 2019. <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=24945&LangID=E>; UN, Assistant Secretary-General for Humanitarian Affairs and Deputy Emergency Relief Coordinator, Ursula Mueller Briefing to the Security Council on the humanitarian situation in Syria, oktober 2019. <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/assistant-secretary-general-humanitarian-affairs-and-deputy-emergency-7>;
- 56 AP, UN aid chief fears northwest Syria 'humanitarian nightmare', mei 2019. <https://federalnewsnetwork.com/government-news/2019/05/un-aid-chief-fears-northwest-syria-humanitarian-nightmare/>.
- 57 OHCHR, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, maart 2019. https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/ColSyria/A_HRC_40_70.pdf.
- 58 Zie in dit verband onder meer SNHR, The Syrian Regime Continues to Pose a Violent Barbaric Threat and Syrian Refugees Should Never Return to Syria, augustus 2019. <http://sn4hr.org/blog/2019/08/15/54146/>; 11.11.11, Long Road to Return, november 2018. https://www.11.be/downloads/doc_download/2095-11-dossier-long-road-to-return-english/
- 59 Zie in dit verband ook SJAC, Prior Turkish Operations Forebode New Offenses in Northeast Syria, oktober 2019. https://syriaaccountability.org/updates/2019/10/24/prior-turkish-operations-forebode-new-offenses-in-northeast-syria/?utm_source=SJAC+Weekly+Update&utm_campaign=67a5951ca3-EMAIL_CAMPAIGN_2019_01_10_02_56_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_0a7405c641-67a5951ca3-83655573.
- 60 Amnesty International, Syria: Turkey must stop serious violations by allied groups and its own forces in Afrin, augustus 2018. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/08/syria-turkey-must-stop-serious-violations-by-allied-groups-and-its-own-forces-in-afrin/>. Zie in dit verband ook EUI, Afrin under Turkish control : political, economic and social transformations, oktober 2019. <https://cadmus.eui.eu/handle/1814/63745>.
- 61 OHCHR, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, september 2019. https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/ColSyria/A_HRC_40_70.pdf, OHCHR, Between a Rock and a Hard Place – Civilians in North-western Syria, juni 2018. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ohchr_-_syria_monthly_human_rights_digest_-_june_2018.pdf.
- 62 OHCHR, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, september 2019. https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/ColSyria/A_HRC_42_51.docx.
- 63 OHCHR, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, september 2019. https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/ColSyria/A_HRC_42_51.docx.
- 64 Zie bijvoorbeeld Rojava, Factions in Turkish-backed "Free Syrian Army" https://rojavainformationcenter.com/storage/2019/03/TNA_report.pdf; BBC, Syria conflict: The 'war crimes' caught in brutal phone footage, november 2019. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-50250330>.
- 65 Amnesty International, Syria: Damning evidence of war crimes and other violations by Turkish forces and their allies, oktober 2019. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/syria-damning-evidence-of-war-crimes-and-other-violations-by-turkish-forces-and-their-allies/>.
- 66 Clingendael, Turkey in Northwestern Syria, juni 2019. https://www.clingendael.org/sites/default/files/2019-06/PB_Turkey_in_Northwestern_Syria_June_2019.pdf.
- 67 UNSC, Ninth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to international peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat, juli 2019 <https://undocs.org/S/2019/612>, Lead Inspector General, Report to the US Congress Operation Inherent Resolve, augustus 2019. https://media.defense.gov/2019/Aug/09/2002169448/-1/-1/1/Q3FY2019_LEADIG_OIR_REPORT.PDF, p 4.
- 68 Al Monitor, Is Erdogan resettlement plan for Syrian refugees really viable?, oktober 2019. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/10/turkey-syria-safe-zone-resettlement-plan-is-not-viable.html#ixzz62lkfMDdN>.
- 69 Al Jazeera, Over a dozen killed in car bomb attack near Turkey-Syria border, November 2019. <https://www.aljazeera.com/news/2019/11/dozen-killed-car-bomb-attack-turkey-syria-border-191102150356576.html>.
- 70 Reliefweb, 15 aid agencies warn of humanitarian crisis in North-East Syria - Civilians at risk as violence escalates and humanitarian work is suspended, oktober 2019. <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/15-aid-agencies-warn-humanitarian-crisis-north-east-syria-civilians-risk>.
- 71 Washington Post, The international community must stop Turkey's ethnic cleansing plans in northern Syria, oktober 2019. <https://www.washingtonpost.com/opinions/2019/10/11/international-community-must-stop-turkeys-ethnic-cleansing-plans-northern-syria/>; Zie ook <https://www.alaraby.co.uk/english/indepth/2019/10/16/turkey-the-kurds-and-the-demographic-re-engineering-of-syria>, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/09/turkey-syria-united-states-erdogan-plans-for-east-euphrates.html>, <https://www.mei.edu/publications/better-path-forward-syrian-refugee-return>, <https://syriauntold.com/2018/08/13/afrin-on-the-road-to-arabization/>, https://www.clingendael.org/sites/default/files/2019-06/PB_Turkey_in_Northwestern_Syria_June_2019.pdf; https://www.suwar-magazine.org/en/articles/1859_the-effects-of-the-turkish-military-operation-in-northeastern-syria; <https://www.refugeesinternational.org/reports/2019/10/24/axios-syrias-northeast-still-at-risk-after-safe-zone-deal>;
- 72 STJ, Regional Organizations Condemn Turkey's Ethnic Cleansing Plan for Northeast Syria, oktober 2019. <https://stj-sy.org/en/regional-organizations-condemn-turkeys-ethnic-cleansing-plan-for-northeast-syria/>.
- 73 Europese Raad, Declaration by the High Representative on behalf of the EU on recent developments in north-east Syria, oktober 2019. <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/10/09/declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-recent-developments-in-north-east-syria/>.
- 74 ICRC, Convention (IV) respecting the Laws and Customs of War on Land and its annex: Regulations concerning the Laws and Customs of War on Land. Oktober 1907. <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/ART/195-200053?OpenDocument>.
- 75 Just Security, Assessing Turkey's "Resettlement" Plans in Syria under the Law of Occupation, oktober 2019. <https://www.justsecurity.org/66679/assessing-turkeys-resettlement-plans-in-syria-under-the-law-of-occupation/>.
- 76 11.11.11, Alarmbel over de situatie in Afrin (Noordwest Syrië), mei 2019. <https://www.11.be/artikels/item/alarmbel-over-de-situatie-in-afrin-noordwest-syrie>; Syria untold, Afrin on the Road to Arabization, augustus 2018. <https://syriauntold.com/2018/08/13/afrin-on-the-road-to-arabization/>.

- 77 OHCHR, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, september 2019. https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/ColSyria/A_HRC_42_51.docx; The Guardian, 'Nothing is ours anymore': Kurds forced out of Afrin after Turkish assault, juni 2018. <https://www.theguardian.com/world/2018/jun/07/too-many-strange-faces-kurds-fear-forced-demographic-shift-in-afrin>.
- 78 11.11.11, Alarmbel over de situatie in Afrin (Noordwest Syrië), mei 2019. <https://www.11.be/artikels/item/alarmbel-over-de-situatie-in-afrin-noordwest-syrie>.
- 79 OHCHR, Between a Rock and a Hard Place – Civilians in North-western Syria, juni 2018. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ohchr_-_syria_monthly_human_rights_digest_-_june_2018.pdf.
- 80 EUI, Afrin under Turkish control : political, economic and social transformations, oktober 2019. https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/63745/MED_2019_10.pdf?sequence=3&isAllowed=y, p 14, p 20.
- 81 MPI, Thinking Outside the Camp: Syrian Refugees in Istanbul, augustus 2017. <https://www.migrationpolicy.org/article/thinking-outside-camp-syrian-refugees-istanbul>
- 82 The Guardian, Recep Tayyip Erdogan proposes 'safe zone' for refugees in Syria, September 2019. <https://www.theguardian.com/world/2019/sep/24/erdogan-proposes-plan-for-refugee-safe-zone-in-syria>
- 83 Murat Erdogan, Syrians Barometer, december 2017. <https://mmuraterdogan.files.wordpress.com/2016/06/syrians-barometer-executive-summary.pdf>
- 84 Interview Murat Erdogan, Istanbul, 23 september 2019.
- 85 Durable Solutions Survey: Syrian refugees in Turkey, augustus 2019.
- 86 Interview Murat Erdogan, Istanbul, 23 september 2019; Interview Omar Kadkoy, Ankara, 26 september 2019.
- 87 Murat Erdogan, Syrians Barometer, december 2017. <https://mmuraterdogan.files.wordpress.com/2016/06/syrians-barometer-executive-summary.pdf>
- 88 Center for American Progress, Turkey's Refugee Dilemma, maart 2019. <https://www.americanprogress.org/issues/security/reports/2019/03/13/467183/turkeys-refugee-dilemma/>
- 89 Interview Omar Kadkoy, Ankara, 26 september 2019.
- 90 UNHCR Turkey, Provincial breakdown of refugees, oktober 2019. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/72001>
- 91 UNHCR, Turkey Fact Sheet, juli 2019. <https://reliefweb.int/report/turkey/unhcr-turkey-fact-sheet-july-2019>
- 92 Reuters, Turkish unemployment jumps to highest in nearly a decade, april 2019. <https://www.reuters.com/article/us-turkey-economy-unemployment/turkish-unemployment-jumps-to-highest-in-nearly-a-decade-idUSKCN1RR0K0>
- 93 UNHCR Turkey, Provincial breakdown of refugees, oktober 2019. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/71998.pdf>
- 94 UNHCR, Global Appeal 2006. <https://www.unhcr.org/uk/4371d1a90.pdf>
- 95 Law No. 6458 on Foreigners and International Protection, april 2013. <https://www.refworld.org/docid/5a1d828f4.html>
- 96 Temporary Protection Regulation, oktober 2014. <https://www.refworld.org/docid/56572fd74.html>
- 97 Interviews UNHCR en IOM, Ankara, September 2019.
- 98 Temporary Protection Regulation, Art. 6 - (1) No one within the scope of this Regulation shall be returned to a place where he or she may be subjected to torture, inhuman or degrading punishment or treatment or, where his/her life or freedom would be threatened on account of his/her race, religion, nationality, membership of a particular social group or political opinion.
- 99 AIDA, Country Report: Turkey, december 2018. https://www.asylumineurope.org/sites/default/files/report-download/aida_tr_2018update.pdf
- 100 AIDA, Country Report: Turkey, december 2018. https://www.asylumineurope.org/sites/default/files/report-download/aida_tr_2018update.pdf
- 101 Europese Commissie, Turkey 2019 Report, mei 2019. <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-turkey-report.pdf>
- 102 Interview UNHCR, Ankara, 27 september 2019.
- 103 Interview mensenrechtenadvocaat Turkse Bar Association,, september 2019. Interview Omar Kadkoy, Ankara, September 2019.
- 104 Human Rights Watch, Turkey Stops Registering Syrian Asylum Seekers, juli 2018. <https://www.hrw.org/news/2018/07/16/turkey-stops-registering-syrian-asylum-seekers>
- 105 Volgens de Turkse overheid hebben 92.000 Syriërs ondertussen het Turkse burgerschap. Hurriyet, Turkey granted citizenship to over 92,000 Syrians: Interior Minister, augustus 2019. <http://www.hurriyetdailynews.com/turkey-granted-citizenship-to-over-92-000-syrians-145480>
- 106 Interview Omar Kadkoy, Ankara, 26 september 2019.
- 107 Focusgroep Gaziantep, oktober 2019.
- 108 AIDA, Country Report: Turkey, december 2018. https://www.asylumineurope.org/sites/default/files/report-download/aida_tr_2018update.pdf
- 109 Interview Omar Kadkoy, 26 september 2019.
- 110 AIDA, Freedom of movement Turkey, december 2018. <https://www.asylumineurope.org/reports/country/turkey/freedom-movement-1>
- 111 Focusgroep Gaziantep, oktober 2019; focusgroep Hatay, oktober 2019.
- 112 HRW, Turkey Stops Registering Syrian Asylum Seekers, juli 2018. <https://www.hrw.org/news/2018/07/16/turkey-stops-registering-syrian-asylum-seekers>
- 113 UN, Global Compact on Refugees, september 2018. https://www.unhcr.org/gcr/GCR_English.pdf

- 114 UN Women, Needs Assessment Syrian women and girls in Turkey, juni 2018. <https://www2.unwomen.org/-/media/field%20office%20eca/attachments/publications/country/turkey/the%20needs%20assessmentengwebcompressed.pdf?la=en&vs=3139>
- 115 3RP, Turkey Chapter 2019/2020. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/68618>
- 116 Bovendien zijn daarbij allicht ook de vergunningen gerekend van mensen die meerdere aanvragen deden.
- 117 Durable Solutions Survey: Syrian refugees in Turkey, augustus 2019.
- 118 UN Women, Needs Assessment of Syrian Women and Girls Under Temporary Protection Status in Turkey, juni 2018. <https://eca.unwomen.org/en/digital-library/publications/2018/08/needs-assessment-of-syrian-women-and-girls-under-temporary-protection-status-in-turkey>
- 119 Refugees International, Insecure Future, September 2019. <https://www.refugeesinternational.org/reports/2019/9/18/insecure-future-deportations-and-lack-of-legal-work-for-refugees-in-turkey>
- 120 UNICEF, UNICEF Turkey 2017 Humanitarian Results, januari 2018. <https://reliefweb.int/report/turkey/unicef-turkey-2017-humanitarian-results>
- 121 The Guardian, Hidden child labour: how Syrian refugees in Turkey are supplying Europe with fast fashion, januari 2016. <https://www.theguardian.com/sustainable-business/2016/jan/29/hidden-child-labour-syrian-refugees-turkey-supplying-europe-fast-fashion>
- 122 Ahval, Syrian refugees turning to sex work being driven to the edge of society in Turkey, april 2018. <https://ahvalnews.com/syrian-refugees/syrian-refugees-turning-sex-work-being-driven-edge-society-turkey>
- 123 Murat Erdogan, Syrians Barometer, december 2017. <https://mmuraterdogan.files.wordpress.com/2016/06/syrians-barometer-executive-summary.pdf>
- 124 Focusgroep Hatay, oktober 2019.
- 125 UNICEF, Turkey 2018 Humanitarian Results, december 2018. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/UNICEF%20Turkey%20Humanitarian%20Situation%20Report%20No.%2028%20-%20January-December%202018.pdf>
- 126 WFP, Food Security Report, april 2016. <https://documents.wfp.org/stellent/groups/public/documents/ena/wfp282921.pdf>
- 127 Durable Solutions Survey: Syrian refugees in Turkey, augustus 2019.
- 128 Focusgroep Hatay, oktober 2019.
- 129 Europese Commissie, Facility Monitoring Report, december 2018. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/190607_facility-monitoring-report-final.pdf
- 130 Europese Commissie, EU Facility for Refugees in Turkey List of projects committed/decided, contracted, disbursed, november 2019. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf
- 131 Durable Solutions Survey: Syrian refugees in Turkey, augustus 2019.
- 132 Europese Commissie, Facility Monitoring Report, december 2018. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/190607_facility-monitoring-report-final.pdf
- 133 AIDA, Country Report Turkey, december 2018. <https://www.asylumineurope.org/reports/country/turkey/access-education-1>
- 134 World Bank, Resilient schools, resilient communities: Improving education infrastructure for Syrian refugees and host communities in Turkey, november 2018. <http://blogs.worldbank.org/sustainablecities/resilient-schools-resilient-communities-improving-education-infrastructure-syrian-refugees-and-host>
- 135 Springer, Access, Qualifications and Social Dimension of Syrian Refugee Students in Turkish Higher Education, juli 2018. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-77407-7_17
- 136 EUA, Syrian women's access to higher education in Turkey, maart 2019. <https://eua.eu/resources/expert-voices/89-syrian-women%E2%80%99s-access-to-higher-education-in-turkey.html>
- 137 Focusgroep Gaziantep, oktober 2019.
- 138 Interview SPARK, Gaziantep, 2 oktober 2019.
- 139 AA, Cumhurbaşkanı Erdoğan: Türkiye 4 milyondan fazla sığınmacıya ev sahipliği yapıyor, juli 2019. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/cumhurbaskani-erdogan-turkiye-4-milyondan-fazla-siginmaciya-ev-sahipligi-yapiyor/1526721>
- 140 Europese Commissie, The EU Facility for Refugees in Turkey. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/frit_factsheet.pdf
- 141 Europese Commissie, EU Facility for Refugees in Turkey List of projects committed/decided, contracted, disbursed, november 2019. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf
- 142 ECA, The Facility for Refugees in Turkey: helpful support, but improvements needed to deliver more value for money, 2018. https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_EN.pdf
- 143 ECA, The Facility for Refugees in Turkey: helpful support, but improvements needed to deliver more value for money, 2018. https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_EN.pdf
- 144 UNHCR, Turkey Fact Sheet, oktober 2019. <https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2019/11/UNHCR-Turkey-One-Pager-Fact-Sheet-Oct2019.pdf>
- 145 UNICEF Turkey, Humanitarian Situation Report July-Sept 2019, september 2019. <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/UNICEF%20Turkey%20Humanitarian%20Situation%20Report%20%2335%20-%20July-September%202019.pdf>
- 146 Interview IOM, Ankara, 26 september.
- 147 Interviews met medewerkers van verschillende INGO's in Hatay en Gaziantep.
- 148 Interview IOM, Ankara, 26 september.
- 149 Interviews met medewerkers van verschillende INGO's in Hatay en Gaziantep.
- 150 The Black Sea, Secret EU docs show conflict over EU-Turkey refugee deal, maart 2018. <https://theblacksea.eu/stories/billions-for-borders/secret-eu-docs-show-conflict-over-cash-for-eu-turkey-refugee-deal/>

- 151 Europese Raad, Facility for refugees in Turkey: member states agree details of additional funding, juni 2018. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/>
- 152 Kathleen Van Brempt, Begrotingscommissie verzet zich tegen 'woordbreuk' lidstaten voor Turkije-deal, september 2018. <http://kathleenvanbrempt.be/sociaal/asiel-migratie/begrotingscommissie-verzet-zich-tegen-woordbreuk-lidstaten-voor-turkije-deal/>
- 153 UNHCR, Resettlement at a glance, september 2019. <https://www.unhcr.org/5db959dd4.pdf>
- 154 UNHCR, Resettlement and complementary pathways, augustus 2019. <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/71062>
- 155 Durable Solutions Survey: Syrian refugees in Turkey, augustus 2019.
- 156 Focusgroep Syrische vluchtelingen Hatay, 3 oktober 2019
- 157 Zie grafiek. UNHCR, Durable Solutions. https://data2.unhcr.org/en/situations/syria_durable_solutions
- 158 Interview UNHCR, Ankara, 27 september 2019.
- 159 UNHCR, Resettlement Handbook, Country Chapter Belgium. <https://www.unhcr.org/protection/resettlement/5278adfb9/unhcr-resettlement-handbook-country-chapter-belgium.html>
- 160 Myria, Verslag contactvergadering, september 2019. https://www.myria.be/files/20190918_Verslag_contactvergadering.pdf
- 161 Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Naar een duurzaam opvangbeleid, juli 2019. [https://www.vluchtelingenwerk.be/nieuws?thema\[0\]=5](https://www.vluchtelingenwerk.be/nieuws?thema[0]=5)
- 162 UNHCR, Resettlement Handbook 2018. <https://www.unhcr.org/protection/resettlement/5278adfb9/unhcr-resettlement-handbook-country-chapter-belgium.html>
- 163 Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Hervestiging standpunt, mei 2019. https://www.vluchtelingenwerk.be/system/tdf/hervestiging_standpunt_2019_0.pdf?file=1&type=document
- 164 ECRE, Joint Statement: NGOs Call on the EU and its Member States to Demonstrate Leadership on Resettlement at the Global Refugee Forum 2019, oktober 2019. <https://www.ecre.org/joint-statement-ngos-call-on-the-eu-and-its-member-states-to-demonstrate-leadership-on-resettlement-at-the-global-refugee-forum-2019/>
- 165 Zie ook: Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Hervestiging standpunt, mei 2019. https://www.vluchtelingenwerk.be/system/tdf/hervestiging_standpunt_2019_0.pdf?file=1&type=document
- 166 Zie ook 11.11.11, Organisaties vragen volgende regering minstens 8085 vluchtelingen uit te nodigen, mei 2019. <https://www.11.be/artikels/item/organisaties-vragen-volgende-regering-minstens-8085-vluchtelingen-uit-te-nodigen>
- 167 https://www.asylumineurope.org/sites/default/files/report-download/aida_tr_2018update.pdf, cited in Global Detention Project, p 9, p 30-32.
- 168 <https://www.statewatch.org/news/2017/jan/unhcr-letter-access-syrians-returned-turkey-to-greece-23-12-16.pdf>.
- 169 https://www.amnesty.be/IMG/pdf/turkey_syrian_refugee_briefing_embargoed.pdf, p 16; <https://www.theguardian.com/global-development/2019/aug/23/its-not-legal-un-stands-by-as-turkey-deports-vulnerable-syrians>.
- 170 <https://reliefweb.int/report/turkey/fifth-regional-survey-syrian-refugees-perceptions-and-intentions-return-syria-rpis>.

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

CONTACT

11.11.11

Koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging
Vlasfabriekstraat 11
1060 Brussel

Flor Didden

Beleidsmedewerker Migratie
(+32) (0)2 536 11 95
Flor.Didden@11.be

www.11.be